

letnik CVII - leto 2005

5

SLOVENSKI ČEBELAR

LETO 1873 - PRIČETEK PERIODIČNEGA ČEBELARSKEGA TISKA NA SLOVENSKEM

ISSN 0350-44907

Janez Mibelič: Rekordno obiskano in medijsko odmevno XXVIII. srečanje čebelarjev v Celju

133

ČEBELARJEVA MESEČNA OPRAVILA

Branko Obranovič: Čebelarjeva opravila v AŽ-panju v maju

136

Vladimir Tumpej: Čebelarjeva opravila v nakladnih panjih v mesecu maju

139

Borut Preinfalk: Veterinarski nasveti za maj

141

IZ TUJE LITERATURE

Andreja Kandolf: Registracija uporabe oksalne kisline za zatiranje Varroa

142

ODMEVI

Janez Gregori, Anton Janša: Popolni nauk za vse čebelarje

143

IZKUŠNJE NAŠIH ČEBELARJEV

Branko Obranovič: Kako pridelati med v satju s sokom rdeče pese

144

Janez Hočevar: Gorenjski plemenilec in prve izkušnje z njegovo uporabo na tečaju za vzrejevalce matic

146

Marjan Čepe – Čebelko: Skrb zbujačo povečanje pojavnosti hude gnilobe čebelje zalege v čebelnjakih

150

MEDOVITE RASTLINE

Martin Bajc: Medovite rastline: Divji kostanj

151

KRATKE NOVICE

Franc Šivic: Čebelarske zanimivosti iz sveta

152

Vlado Auguštin: Obisk čebelarjev v Srbiji

153

Kratko poročilo s šeste seje upravnega odbora ČZS

154

V SPOMIN

158

MALI OGLASI

162

Janez Mibelič: Record breaking and well attended XXVIII. Meeting of Slovene Beekeepers in Celje with a Wide Media Response

BEEKEEPER'S MONTHLY WORK

Branko Obranovič: Beekeeper's Work in AŽ-Beehives in May

Vladimir Tumpej: The Beekeepers Work in Barred-up Beehives in May

Boris Preinfalk: Veterinary's Advice for May

FROM FOREIGN LITERATURE

Andreja Kandolf: Registration of Oxalic Acid Use for the Varroa Extirpation

ECHOES

Janez Gregori, Anton Janša: The Perfect Doctrine for All Beekeepers

OUR BEEKEEPERS EXPERIENCES

Branko Obranovič: How to Produce Honey in the Honeycomb with Red Beet Juice

Janez Hočevar: The Carniolan Breeding Frame and the First Experience with its Use at the Course for Queen Bee Breeding
Marjan Čepe – Čebelko: Alarming Increase of the Serious Decay of Bee Brood in Bee Houses

HONEY PLANTS

Martin Bajc: Honey Plants: Horse Chestnut

BRIEF NEWS

Franc Šivic: Worldwide Beekeeping Interesting Events

Vlado Auguštin: Beekeepers Visit to Serbia

Brief Report from the Sixth Session of the Managing Committee of SBA

IN MEMORY OF

SMALL ADS

POVERJENIK ZA PAŠO

ČD SLOVENSKA BISTRICA - poverjenik za pašo je Marjan Strehar, Zgornje Podbukovje 6, 2315 Šmartno,
tel.: (02) 803 40 60, GSM: 041 917 594.

Rekordno obiskano in medijsko odmevno XXVIII. srečanje čebelarjev v Celju

JANEZ MIHELIC

Letošnji XXVIII. državni čebelarški seminar, ki je potekal 19. in 20. marca, je potrdil sloves naše največje čebelarške strokovne prireditve, ki se je udeležil daleč največje število slovenskih in tudi tujih čebelarjev. Letos je bilo prodanih nekaj več vstopnic kot lani, in to več kot

2700. Tako lahko rečemo, da si je skupaj z gosti in nekaterimi udeleženci sejma Flora, ki je sočasno potekal v sosednji dvorani, čebelarstvo ogledalo več kot 3000 obiskovalcev. To pa je rekordna številka, ki je bila dosežena prvič, verjetno tudi zato, ker je Slovenija postala

Predsednik Lojze Peterle je odprl posvetovanje.

Državni sekretar za kmetijstvo Franci But.

Prvi predavatelj Vlado Pušnik.

Pogled na rastavni prostor

Až nakladnimi panji.

Plastična podnjica za nakladne panje.

Razstavni prostor sekcije za medene prijaje iz Maribora.

Gostje XXVIII. posvetovanja v Celju.

Foto: J. Mihelič

članica Evropske unije. K temu je namreč pripomogel dober obisk iz sosednjih držav, sicer predvsem iz Hrvaške, več obiskovalcev pa je bilo tudi iz Avstrije in nekaj iz Italije. Tudi število razstavljalcev se je povečalo, prvič sta sodelovala razstavljalca iz Nemčije in Francije, če ne upoštevamo dosedanje udeležbe našega rojaka iz Francije, sicer rednega razstavljalca g. Lojzeta Ivanca in njegovega sina Remyja. Razstavljali so tudi največji slovenski proizvajalci čebelarске opreme, kot so podjetja Logar, Debevec, Krže in Kocjan - Rihar, ter trgovski organizaciji Vema in Medex. Na letošnji razstavi se je predstavilo osemindeset razstavljalcev. Lepo je zaznava tudi čebelarška tržnica, namenjena predvsem obiskovalcem sejma Flora. Sodelujoči čebelarji so predstavili zanimivo ponudbo. Kot vsako leto je ČZS ob tej priložnosti tudi letos izdala Zbornik referatov Celje 2005; letošnji obsega kar 72 strani, skupaj z vstopnico pa ga je prejel vsak udeleženec prireditve.

Slovenski čebelarji smo se v mestu ob Savinji zbrali predvsem zato, da bi razpravljali o svojih težavah, strategiji čebelarstva, tehnološkem napredku in nujni spremembi davčne zakonodaje, saj ima status urejen le zelo majhno število čebelarjev (in ne četrtina, kot je bilo zapisano v enem od slovenskih medijev), to pa je nevzdržno, še posebej zdaj, ko je Slovenija postala članica EU.

Čebelarje, ki so se udeležili seminarja, in goste je najprej pozdravil direktor Celjskega sejma g. Pangerl. Prireditelj je nato odprl predsednik Čebelarске zveze Slovenije g. Lojze Peterle. Ob tej priložnosti je najprej pozdravil čebelarke in čebelarje ter vse goste, predvsem državnega sekretarja z Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano g. Franca Buta, namestnika direktorja KGZS Borisa Grabrijana, predsednico uprave podjetja Medex, d. d., Aleša Kandusa in nekdanjega direktorja Aleša Mižigoja, poslanca v državnem zboru Antona Soka ter predstavnike madžarskih, hrvaških in italijanskih čebelarjev. Nato je v krajšem nagovoru navedel nekaj pomembnejših ugotovitev o stanju slovenskega čebelarstva. Poudaril je, da je Čebelarška zveza Slovenije sicer dosegla napredek na nekaterih področjih, na drugi strani pa je ostalo nerešenih nekaj starih problemov, predvsem problem statusa čebelarjev. Med novjšimi problemi je opozoril predvsem na novo neustrezno davčno zakonodajo, saj je ta za večino čebelarjev nesposobna.

Kot je dejal, ostaja na ravni Evropske zveze nerešen problem enotne geografske zaštite na državni ravni domačega slovenskega medu. Za rešitev tega problema, žal v škodo slovenskega čebelarstva in tudi vseh vpletenih, še ni ustreznega razumevanja niti dobre volje. Prav ta problem slovenskih čebelarjev je predsednik Lojze Peterle poetično označil kot svojo najglobljo rano, zato je državne sekretarja g. Buta prosil za sodelovanje pri reševanju tega problema. O strategiji razvoja čebelarstva je povedal

tole: »Strategije ne potrebujemo zase, temveč zato, da bomo lahko skupaj z državo dosegali skupne cilje, zato upam, da bo na ministrstvu sprejeta in potrjena že maja letos.« Ob koncu svojega nagovora se je vsem zahvalil za sodelovanje in jim zaželel uspešna dneva.

Za njim je besedo povzel državni sekretar g. Franc But. Po pozdravu vseh udeležencev je predstavil prizadevanja Ministrstva za kmetijstvo na področju čebelarске problematike. Poudaril je, da si ministrstvo v zadnjem času zelo prizadeva za ureditev čebelarских problemov, ki jih niso odpravili niti spremenjeni pravilniki in zakoni. Tako so Ministrstvu za finance že predlagali spremembo davčne zakonodaje za čebelarje. Po pričakovanju naj bi se v kratkem sešli in skušali poiskati ustrezne rešitve. Kot je dejal, tudi na kmetijskem ministrstvu menijo, da bi takšna obdavčitev odločilno prispevala k propadu slovenskega čebelarstva. Ker si tega seveda nihče ne želi, je treba to področje, ki je zdaj urejeno zelo destimulativno, urediti drugače, je še povedal državni sekretar na Ministrstvu za kmetijstvo Franc But.

Čebelarji so bili veseli tudi njegovega zagotovila, da lahko letos pričakujejo državno podporo za odbiro in menjavo čebeljih matic. Če bodo upoštevali navodila ministrstva in PRO bodo letos dobili po 1.500 tolarjev na čebeljo matico, in kot pravi But, si na ministrstvu želijo, da bi jim v prihodnjih letih lahko dali še več. Država bo za ta namen porabila 225 milijonov tolarjev iz rebalansa proračuna, ki bo sprejet predvidoma v začetku maja letos, vendar potrebujejo še soglasje Evropske komisije. Postopki za priglasev so se v Bruslju že začeli, na ministrstvu pa ne pričakujejo nikakršnih težav. Kot pomembno novost je označil tudi odločitev o ustanovitvi svetovalne službe za čebelarstvo, za katero je ministrstvo letos zagotovilo 17 milijonov tolarjev. O tem, kako bo služba organizirana, pa se morajo s ČZS še dogovoriti.

Za njim je nekaj misli povedal g. Boris Grabrijan s KGZS. Poudaril je, da imajo zelo podobne probleme kot slovenski čebelarji tudi čebelarji iz drugih članic EU. Čebelarji iz držav novink, predvsem iz Madžarske, so pred kratkim v Bruslju celo protestirali, saj so zaradi nelegalnega uvoza medu iz neevropskih držav zelo zaskrbljeni za razvoj te panoge. Evropa ne prideluje niti polovico medu, ki ga potrebuje, novi trgi pa so za naše čebelarje gotovo velik izziv. Težava pa je, ker jih želi konkurenca iz nekaterih drugih zunajevropskih držav, ki pridelujejo poceni, vendar manj kakovosten med, prisiliti v nižje odkupne in prodajne cene. Zato čebelarji poudarjajo, da bodo lahko preživeli le, če bodo imeli urejen ustrezen status in če bodo odkupne cene takšne, kot si jih kakovosten slovenski med tudi zasluži. Na novinarski konferenci, ki je sledila in jo je obiskalo več kot deset novinarjev, so državni sekretar Franc But, Boris Grabrijan ter predstavniki ČZS (Lojze

Peterle, Boštjan Noč, Franc Šivic in Vlado Pušnik) pojasnjevali stališča in ukrepe. Splošen vtis je bil, da si obe strani želita urediti čebelarске probleme in uskladiti neenotna stališča. Veliko pozornost so namenili predvsem zaščiti kranjske čebele v Sloveniji na podlagi uredbe o premijah za menjavo matic in odbiro, nujnim spremembam davčne zakonodaje, strategiji razvoja čebelarstva in zaščiti pred medom, uvoženim iz zunajevropskih držav.

Medtem so v veliki dvorani že potekala predavanja. Kot prvi je nastopil Vlado Pušnik, ki je predstavil predlog Strategije razvoja slovenskega čebelarstva v prihodnjih petih letih ter predlog sprememb nove davčne zakonodaje za čebelarje, ki smo jo že predstavili tudi v eni od letošnjih števil slovenskega čebelarja. Za njim sta Franc Pižmoht in Marko Hrastelj predstavila način izrabe čebelje paše v skladu z novimi predpisi in pristop k izdelavi pašnih redov. Kot sta poudarila, je cilj preglednejše in učinkoviteje urediti izrabo čebelje paše. Dr. Aleš Gregorc je predstavil cilje odbire kranjske čebele v Sloveniji in ukrepe za njeno ohranjanje oziroma za ohranjanje njene čistosti. Kot zadnji so prvi dan posvetovanja s svojo zelo zanimivo študijo o razširjenosti čmrljev v Sloveniji nastopili dr. J. Grad, A. Jencič in P. Kozmus.

Drugi dan seminarja je najprej svoje izkušnje s pojavljanjem medenja smreke v Sloveniji zanimivo predstavil Pavle Zdešar, opazovalec gozdnega medenja. Poudaril je, da čebelarji premalo poznajo cikličnost pojavljanja medenja smreke, predvsem višinsko medenje smreke, tako da to pri nas po večini ostane neizrabljeno. V drugem delu so nastopili člani komisije ČZS za tehnologijo čebelarjenja. Darko Kozlovič in Marko Debevec sta govorila o čebelarjenju v trietažnem panju, Milan Meglič in Francišek Medija o sonaravnem zatiranju varoe, največja slovenska proizvajalca čebelarске opreme Zdravko Logar in Marko Debevec sta predstavila novosti v čebelarски opremi, ki ju ponujata njuni podjetji, Janez Hočevcar pa je predstavil tako imenovani gorenjski prašilček, ki je ena od boljših izpeljank že znanih prašilčkov, prilagojenih meram AŽ-satnika.

Letošnji seminar je bil po strokovni plati zelo raznolik in po izjavah udeležencev tudi zanimiv. Žal so bile nekatere teme manj zanimive za obiskovalce, tako da večina ni zdržala do zadnjih predavanj, čeprav so bila zelo

zanimiva tudi nekatera sicer slabše obiskana predavanja. Kot oblikovalec programa seminarja za prihodnje leto si želim, da bi čebelarji in tudi društva že konec letošnje jeseni predlagali teme predavanj, ki bi bile zanimive in bi pritegnile širok krog poslušalcev.

Tudi na razstavi je bilo letos kar precej novosti. Omeniti moramo nekatere, ki so bile po mojem mnenju najbolj zanimive. Tako naj omenim plastično podnico za nakladne panje, ki jo je predstavila Štajerska čebelarška zadruga, podjetje Apis z Vrhniko, ki ga vodi Marko Debevec, je predstavilo več novih izdelkov, med njimi trietažne AŽ-panje, izdelane z novo tehnologijo, štiridelne prašilčke iz umetne mase, različne vrste nakladnih panjev z novimi izvedbami pitalnikov iz vodoodpornih materialov, plastične matičnice itd. Podjetje Logar je predstavilo zanimivo novo strgalo za čiščenje matičnih rešetk, posebej oblikovan panjski nož, izdelan iz nerjavečega jekla, pripomočke za vzrejo matic, novo tangencialno in radialno točilo itd. Čebelarstvo Rihar - Kocjan je predstavilo zanimive nove dozatorje oksalne kisline ter veliko izbiro matičnih mrež in plastičnih razstojšč.

Letos je prvič razstavljal tudi naš rojak Andrej Knez, ki živi in čebelari v bližini Stuttgarta v Nemčiji. Kot zastopnik izdelovalca nakladnih panjev je predstavil panje nemških mer. Panji so zelo kakovostno izdelani, zanimiva pa je zlasti rešitev za zdravljenje varoze z mravljinčno kislino v podnici panja, saj za ta namen uporabljajo večje korito z dodatno mrežo. Pred dvorano, v kateri so potekala predavanja, so svoje nove izdelke predstavili tudi čebelarски inovatorji. Tako smo lahko videli novi uparjalnik oksalne kisline, gorenjski plemenilec, izpopolnjene ometalnike za čebele in še nekaj novosti. Med obiskovalci je bilo tudi precej mladih, kar zbujajo upanje, da postaja čebelarstvo zanimivo tudi za mlade in da se bo ob primerni skrbi države uspešno razvijalo tudi v prihodnje.

Vsekakor lahko sklenem z mislijo, da sta letošnji državni čebelarски seminar in čebelarška razstava v celoti uspela in da je bila organizacija dobra. Zahvala gre tudi prizadevnemu uslužbencem Celjskega sejma, ki se vsako leto bolj trudijo v zadovoljstvo obiskovalcev in razstavljalcev. Želja organizatorjev pa je, da bi bilo prihodnje leto obiskovalcev še več.

VABILO NA XXVIII. SREČANJE IN DRŽAVNO TEKMOVANJE MLADIH ČEBELARJEV

Mlade čebelarje, njihove mentorje ter ljubitelje čebelarstva vabimo, naj se v soboto, 7. maja 2005, udeležijo XXVIII. srečanja in državnega tekmovanja mladih čebelarjev. Tekmovanje bomo pripravili v prostorih Osnovne šole Puconci, Puconci 178, Puconci. Tekmovalne ekipe naj se v Osnovni šoli Puconci zberejo do 9. ure.

Ker želimo tekmovanje pripraviti na ustrezno visoki ravni, prijave na dan tekmovanja ne bodo več mogoče.

Čebelarška zveza Slovenije in Osnovna šola Puconci

Čebelarjeva opravila v AŽ-panju v maju

BRANKO OBRANOVIČ, Šalka vas

V drugi polovici maja dosežejo čebelarje družine vrhunec svojega razvoja. Mesec maj bo odločilen za uspeh čebelarjenja v tem letu. Če bomo konec aprila zamujali s širjenjem gnezda ter z vstavljanjem satnic in izdelanih satov čebeljim družinam, bomo namesto medu lovili roje po bližnjih drevesih. Ker je pri nas v Kostelu prva prava paša na javorju že ta mesec, se moram držati začrtanih smernic. No, letos bo zaradi nizkih marčnih temperatur ta paša verjetno zamujala za deset dni.

Drugi protiojilni ukrep

V moji kratkotrajni čebelarji praksi sem spoznal, da je najpomembnejši ukrep za preprečitev rojilnega razpoloženja premeščanje satov s pokrito zalego v medišče nad gnezdo, in to med sata s hrano, ki ju premestim teden dni prej. Na tisto mesto v plodišču, s katerega sem odvezel pokrito zalego, dodam po eno satnico in en lep izdelan mlad sat. Mlado satje je tudi iz medišča, v katerega sem prejšnji mesec vstavil satnike s satnicami. Maja in junija to počnem ob vsakem rednem tedenskem pregledu. Kot sem že napisal, je zelo pomembno, da zna čebelar presoditi, kdaj je treba zalego iz plodišča premestiti v medišče oziroma kdaj naj začne širiti gnezdo. Če se že v začetku meseca pojavi obilnejša paša, dodajam družinam po dve satnici, in to kar v medišče, saj čebele tam zgradijo lepo deviško

satje. Tega potem preselim v plodišče, kjer ga matica hitro zaleže. Tudi drugod po Sloveniji je v začetku maja ugoden čas za premeščanje oziroma prevešanje pokrite zalege v sredino medišča nad gnezdo. V plodišču naj ostane matica z odkrito zalego, da privablja čebele do njih za pridelavo matičnega mlečka. Seveda v plodišču ne smejo manjkati lepo izdelani prazni sati, da ima matica vedno dovolj prostora za zaleganje, čebele graditeljice pa satnice za graditev satja, saj v tem obdobju dobra plodna matica zaleže več kot 1.500 jajčec na dan.

Za pravočasno premeščanje zaleženih satov je torej pomembno:

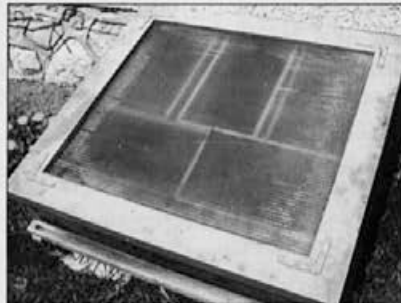
- da so sati v plodišču gosto zasedeni s čebelami,
- da je v plodišču vsaj šest satov zalege,
- da je zunanja temperatura primerna in stalna in da noči niso prehladne,
- da je na voljo primerna čebelja paša; če paša pojenja, je treba čebele krmiti, še zlasti, če imajo v gradnji več satnic, hrane pa ni v izobilju.

Na kaj moramo biti pozorni ob premeščanju zalege v medišče:

- da zalege ne premestimo prezgodaj; na satih mora biti namreč primerno število čebel, da ogrevajo zalego;
- da zalege ne premestimo prepozno, kajti če so čebele že nastavile matičnike, bomo družino le stežka odvrnili od rojenja;
- da zalego premestimo iz plodišča v medišče vsaj dva tedna pred pašo, tako da se zalega do paše že

Sat zalege dobre matice.

Sončni topilnik na pet satov. Ob izrezovanju trolovine hkrati uničujemo varoo in pridobimo večje količine medu.

Maja, ko je cvetnega prahu v izobilju, nastavimo smukalnice za pridobivanje cvetnega prahu.

Pomembna paša so tudi rumeni travniki regrata.

Pred vsaditvijo roja v petsatar regrata.

Naravni roj damo vedno na nove satnice.

izleže, sicer čebele ne bodo imele prostora za shranjevanje medu – lahko pa pred izdatno pašo, če imamo medišča še polna zaleženih satov, začnemo delati narejence s pokrito zalego;

- teden dni po premestitvi pregledamo vse sate v medišču, da niso čebele kje potegnile matičnikov; če jih najdemo, jih podremo, sicer bodo družine v nekaj dneh izrojile.

Odslej panje pregledujemo vsak teden, saj se bliža čas rojenja.

Osem do deset dni po premeščanju odprimo zgornja žrela medišč, da lahko izletijo troti, ki smo jih z zalego premestili v medišče. Troti, ki ne morejo skozi matično rešetko v plodišče, bi v medišču odmrli, čebele pa vseh delov njihovih teles ne bi mogle znositi iz panja. Ko vsi troti izletijo, žrela medišč zapremo.

Tisti čebelarji, ki čebelje družine zazimijo v dveh etažah, torej v plodišču in medišču, naj zdaj oddelka pregradijo z matično rešetko. To opravilo navadno opravimo sredi maja. Družine, ki so bile zazimljene v dveh etažah, so po navadi močnejše (po navadi so čez zimo porabile tudi več hrane), zato jih je treba urediti tako kot družine, ki so prezimovale samo v plodišču. V plodišče premestimo matico in vse sate z odkrito zalego,

v medišče pa zložimo vse pokrite zaležene sate in dodamo kakšno neizdelano satnico, ki jo bodo čebele hitro zgradile, če je zunaj le malo paše. Če uporabljamo zaklado, bomo na ta način družinam povečali prostor za 56 %, s tem pa tudi donos medu.

V zaklado sate po navadi premeščamo tedaj, ko ima družina 13 do 14 satov zalege. Premestimo matico in po večini sate z odkrito zalego. Na druga mesta damo po dva lepo izdelana sata in gradilni sat, ki ga lahko damo v sredino zaklade. Če družina nima toliko zaleženih satov, kljub temu pa je na vrhuncu razvoja, odvezamo zalego iz rezervnih družin. V naravi je okoli 15. maja še vedno hladno. V tem primeru damo za krajna sata v zakladi na vsako stran po en mednoobnožinski sat za boljše toplotno izolacijo, zaklado pa odenemo z odejo. Zaleženo satje s pokrito zalego, ki nam je ostala, damo v spodnji oddelek (v prejšnje plodišče). Poleg pokrite zalege dodamo še gradilni sat z odkrito trotovsko zalego, da se bodo v njem lovile varoe. Ko bo ta zalega pokrita, jo izrežemo in stopimo v sončnem topilniku.

Boj z rojilnim razpoloženjem

Rojenje uspešno zaviramo na več načinov:

- odstranimo penasto gumo na vratih panjev,
- zamenjamo panje v skladovalnici,

Pokriti matičniki, fotografirani nekaj ur pred izletom roja iz panja.

Med glavno pašo je v veliko pomoč tudi kontrolni panj s tehniko.

Ko v Kostelu zamedji javor, so medišča skoraj vedno polna. Javorjev med je temno rjav in zelo okusen.

Vse slike: B. Obranič

- odvezamo izlegajočo se zalego in pokrito zalego,
- delamo narejence,
- izrezujemo trotovinu v gradilnem satniku.

Podiranje rojevih matičnikov in podobni ukrepi le odlagajo rojenje za krajši čas. Delo je pogosto neučinkovito. Družine, ki se pripravijo na roj, postanejo neproduktivne, zgodi se tudi, da spregledamo matičnik in roj izleti.

Odvzem matice družini, ki sede na roj, ter sočasno podrtje vseh matičnikov z izjemo enega lepega omogoči, da čebelja družina v prihodnjem mesecu, do začetka zaleganja mlade matice, nabere veliko zalogo hrane. Taka družina ima v izobilju pašnih čebel, pomagajo pa jim tudi mlade čebele dojilje, ki nimajo dela s krmljenjem zalege.

Če ugotovim, da je stara matica še dobra, jo uporabim za narejence. Tega naredim v petsatarju z matico, satom pokrite, izlegajoče se zalege, ter s satom hrane in dvema praznima, lepo izdelanima satoma. Panj prenesem na rezervno lokacijo, ki je vsaj pet kilometrov oddaljena od stalnega čebelnjaka. Tam se bo do lipove paše lepo razvil. Takemu panju dodam četrto litro vode, da ne trpi žeje. Pri takih rezervnih družinah, poleg tega, da naberejo zase, že nekaj let zapored dobim od 5–6 kg lipovega medu. Ta med pozneje uporabim za pridobivanje medu s sokom rdeče pese. Ko si osnovna družina vzredi novo matico in ko ta začne zalegati, ji dodam nekaj satov zalege.

Pri tem načinu zamenjave matice priporočam, da po sedmih dneh od odvzema stare matice pogledate, ali niso čebele morda potegnile še kakega matičnika. Če bi se to zgodilo, te matičnike podremo in pustimo le najlepšega.

To je le en ukrep za preprečitev pobega roja. Posebej je neprijetno, če so v bližini visoka drevesa in se roj usede pet, šest ali več metrov visoko.

Drugi način preprečevanja rojenja večina čebelarjev že dobro pozna.

Družini, ki se pripravlja na rojenje, z lesenitno ploščo pokrijemo matično rešetko, pred tem pa vse sate iz medišča zložimo na kozico in odpremo žrelo medišča. V plodišču pustimo dva do tri sate pokrite zalege z lepim matičnikom, matico s preostalimi sati pa premestimo v medišče. Pazimo, da v medišče, kjer je matica, ne prenesemo kakega matičnika, ker bi družina zaradi tega izročila. V medišče, kjer je matica, damo še dva lepo izdelana sata, ki ju bo matica zalegla. Ker se vsa zalega hitro izleže, se tudi matica hitro oprši. Čebele v plodišču nanosijo obilo cvetnega prahu, ki ga pozneje koristno uporabi mlada matica z družino. Ko začne mlada matica lepo zalegati vsaj na dveh satih, iz medišča vzamemo staro matico, in če vidimo, da je še dobra in

zalega strnjeno zalego, jo uporabimo za rezervno družino, ki jo oblikujemo iz dveh do treh satov polegajoče se zalege ter s satom ali dvema iz sosednjega panja. V tem primeru smo hkrati vzredili novo matico in preprečili družini izročitev. Če smo postopek opravili teden dni pred glavno pašo, bo ta družina prinesla tudi veliko medu.

Doba rojenja

Starejši čebelarji se spomnijo, kako so včasih med seboj tekmovali, kateri bo prej imel roj. To je bila želja vsakega čebelarja, ker je bil to dokaz, da je dober čebelar. Toda kmalu so ugotovili, da družina, ki izroji, ne prinese veliko medu. Ta ugotovitev velja še dandanes, tako kot je še vedno tudi precej čebelarjev, ki si želijo naravne roje. Če je družina že pokrila matičnike, preprečevanje ni več učinkovito in smotno. V tem primeru družino pustimo, da izroji, in si oglejmo ta dar narave. Tudi sam vsako leto namenoma pustim eno družino, da sede na roj in izroji. Tak roj si, če imam le čas, tudi ogledam v živo.

Roj po navadi vsadim v pripravljen sedemsatar, v katerem čebele v tednu dni zgradijo čudovito rumeno satje, matica pa ga zaleže v štirinajstih dneh. Če ni paše, začnem roj tretji dan krmiti, in sicer tako, da mu dodajam po pol litra sladkorne raztopine. Taka družina se po navadi lepo razvije že do lipove paše, ki je pri nas na Kočevskem v drugi polovici julija. Največkrat je zalega že na krajnih satih. Družino premestim v desetsatar ter ji nastavim medišče. Ob obilni lipovi paši taka družina skoraj vedno prinese več kot deset kilogramov lipovega medu.

Nasveti za maj

Redno premeščajmo pokrito zalego iz plodišča v medišče. Konec maja delamo narejence v pet-, šest- in sedemsatarjih. Tisti, ki pridelujete in prodajate tudi cvetni prah, nastavite smukalnike. Prvi dan naj bodo ti brez mrežic, da se čebele lepo vletijo. Po mojih izkušnjah je smukalnike najprimerneje nastaviti na vse panje v čebelnjaku, saj s tem preprečimo selitev čebel v sosednje panje, v katerih ti niso nameščeni.

Tisti, ki imate v AŽ-panjih plodiščna in mediščna vrata prirejena za graditev satja, to s pridom izkoristite, saj v zadnjem času na svetovnem trgu primanjkuje voska, poleg tega pa so njegove cene zaradi izdelave sveč zelo poskočile. Tisti, ki ga dobi za manj kot 1.400 SIT, je lahko zelo zadovoljen.

Iz gradilnega satnika redno izrezujemo trotovinu in jo pretopimo v vosek. Ostanke voščin zbirajmo v zaprti posodi in jih jeseni sežgimo v peči za centralno kurjavo.

Izenačevanje družin:

Zelo močnim družinam odvezam sat ali dva pokrite

zalege, skupaj s čebelami, na njihovo mesto pa dodam satnico in izdelan sat. Sate z zalego dodam slabše razvitim družinam ali jih uporabim za narejence. Med posegom pazim, da ne prenesem matice. Pozorni moramo biti, da so družine, iz katerih jemljemo in v katere dodajamo zalego, zdrave.

Pred prevozom čebel na drugo pasišče morate:

– oddati prošnjo poverjeniku ali tajniku ČD, na

območje katerega nameravate prepeljati čebele na pašo,

– preveriti brezhibnost vozila,

– preveriti ustreznost zdravniškega spričevala in

– opraviti predhodni dogovor s poverjenikom za paše pri tistem ČD, ki upravlja s pasiščem.

Čebelarški rek

Če dobi strd čebela, kmet dobro zrno pridelala.

Čebelarjeva opravila v nakladnih panjih v mesecu maju

VLADIMIR TUMPEJ univ. dipl. inž. kmet. - Ptuj

V tem mesecu dosegajo družine vrhunec razvoja, zato bomo zdaj lahko ugotovili stopnjo razvoja posameznih družin. Če je bilo aprila, ko so cveteli sadno drevje, divje češnje in oljna repica, vreme ugodno, bomo pred začetkom cvetenja akacije morali iztočiti med in napraviti prostor za bero na akaciji. Priporočljivo je, da medišče temeljito iztočimo, sicer bosta češnje in repični med povzročila hitro kristalizacijo akacijevega medu. Med cvetenjem sadnega drevja in oljne repice se do cvetenja akacije pojavi brezpašno obdobje, med katerim moramo po potrebi čebele krmili s sladkorjem, sicer bodo matice prenehale zalegati, čebele pa bodo do akacijeve paše občutno oslabele. Zdaj je čas, da tudi slabšim družinam, ki so v razvoju nekoliko zaostale, nastavimo tretjo naklado in s tem zagotovimo dovolj prostora za skorajšnjo akacijevo pašo. Zdaj je tudi čas za preprečevanje rojenja. V družinah se rojilno razpoloženje pojavi iz več razlogov, ti pa so:

1. Rojilno razpoloženje se pojavi pri tisti družini, v kateri je pokrita večina zalege. Spomladi je za nego ene ličinke potrebna ena čebela. V tem času pa je v družini od 5–7 ali celo več krmilk na eno ličinko! Ličinka ne more konzumirati toliko mlečka, kot ga proizvede pet krmilk, pojavi se torej hiperprodukcija mlečka, to pa je poleg pomanjkanja odkrite zalege poglavitni razlog za pojav rojilnega razpoloženja.

2. Pomanjkanje prostora – Čebelar mora pazljivo spremljati razvoj družin in pravočasno širiti prostor v panju. Skrbeti moramo, da imajo čebele priložnost za graditev satovja. Ko so ulice natlačene s čebelami, je že prepozno. Tesen prostor in pomanjkanje priložnosti za graditev satovja sta drugi razlog za pojav rojilnega razpoloženja.

3. Zaradi pomanjkanja prostora in velikih površin pokrite zalege, ki izloča toploto, se pojavi pregretje družin. Zato moramo skrbeti za dobro zračenje panja in iz žrela odstraniti zagozde, tako da je 4 cm visoka izletna odprtina prosta po celotni dolžini panja.

4. Pri družinah s starimi maticami je zelo izrazit naravni nagon za obnovo, zato rojenja ni mogoče ustaviti. Take družine razdremo in uporabimo za narejanje narejencev, ki jih pomladimo z mladimi maticami. Ti se bodo do jeseni razvili v normalne družine, lahko pa rojenje preprečimo tudi na drug način.

5. Tudi družine z močno izraženim rojilnim nagonom uporabimo za narejanje narejencev, sicer se bo v dednih lastnostih naših čebel rojivost še utrdila, čeprav je že zdaj zelo izrazita. Prav tako izločimo nadpovprečno napadalne družine in družine, ki so hudo obolele za poapnelo zalego. Tako si bomo sčasoma ustvarili nerojivo in zdravo čebeljo populacijo.

Za preprečevanje rojenja moramo čebele pregledovati na vsakih 7–10 dni. Rojilno razpoloženje družine ugotovimo tako, da drugo plodiščno naklado izvlečemo za približno 5 cm nazaj in naklado privzdignemo, pri tem pa čebele pokadimo, da se odmaknejo v notranjost naklade. Če so čebele na spodnji strani satov nastavile matične lončke, je družina tik pred izrojitvijo. V tem primeru ji moramo nemudoma odvzeti dva ali tri sate pokrite zalege in mlade čebele. Ob tej priložnosti narejence naselimo v 6-satne panjčice ali v normalne naklade. Družini, pri kateri smo ugotovili začetek rojenja, odvezujemo dva ali tri sate pokrite zalege s čebelami, dodamo še dva medena sata, preostali del pa napolnimo s satnicami ali samo z zažičenimi satniki, saj čebele v majhnih družinah gradijo čebelje celice tudi brez satnic. Na zaleženih satih naj bo tudi nekaj jajčec in dan do dva starih ličink. Narejence odpeljemo na 3 do 4 km oddaljeno lokacijo, da stare čebele ostanejo v panjih. Narejenci si bodo sami vzgajali matice, te pa bodo po 30 dneh začele zalegati. Če imamo na razpolago mlade oplojene matice, jih lahko po devetih dneh dodamo, vendar moramo prej podreti zasilne matičnike. Lahko dodamo tudi zrele matičnike iz izbranih družin, vendar jih moramo oviti s trakom iz aluminijaste folije, da jih čebele ne pogrizejo. Ko so matice oplojene, jih lahko vmemo na staro stojišče. Dobro je, če narejence

VABILO NA TRETJI PRAZNIK SLOVENSКИH ČEBELARJEV, ILIRSKA BISTRICA, NEDELJA, 22. MAJA 2005

Čebelarsko društvo Ilirska Bistrica in Čebelarska zveza Slovenije vabita čebelarke in čebelarje ter vse ljubitelje čebel in prelepe spomladanske narave, da se

v nedeljo, 22. maja 2005,

udeležijo tretjega praznika slovenskih čebelarjev. Udeleženci se bomo zbrali ob 10. uri v šoli Antona Žnideršiča v Ilirski Bistrici. Slavnostni govornik bo predsednik Čebelarske zveze Slovenije g. Lojze Peterle. Slovesnost, ki bo posvečena spominu na Antona Žnideršiča, bodo popestrili nastopi kulturnih skupin. Udeležence bosta pozdravila tudi župan Ilirske Bistrice in vnukinja Antona Žnideršiča ga. Mita Drofenik, ki bo predstavila delo svojega deda. Po proslavi bosta g. župan in g. Lojze Peterle odprla čebelarsko razstavo in maketo slovenskega čebelnjaka, ki bo ostala v trajni lasti OŠ Antona Žnideršiča.

Dan slovenskih čebelarjev želimo praznovati slovesno in v duhu naših simbolov. Zato prosimo vsa čebelarska društva v Sloveniji, naj se srečanja udeležijo organizirano s prapori. Poskrbljeno bo za hrano in pijačo, pevci, dramska skupina in glasbeniki pa bodo poskrbeli za dobro razpoloženje. Ob tej priložnosti bo izšel tudi ponatis knjige o Košomatovih (to je sicer domače ime za družino Žnideršič). Vsak udeleženec bo dobil tudi razglednico z motivom Antona Žnideršiča in priložnostnim poštnim žigom z motivom Antona Žnideršiča.

ČZS in ČD Ilirska Bistrica

postavimo v bližino čebelnjaka čebelarja kolega, ki ima dobre in zdrave družine, da se matice tam oplodijo. Na ta način bomo preprečili parjenje v sorodstvu. Razumljivo je, da moramo narejence vse poletje krmiti, ker se v nasprotju do jeseni ne bodo razvili v normalne družine, s katerimi bomo lahko jeseni ali prihodnje leto nadomestili slabe družine. Tako smo premagali prvi val rojenja. Ta postopek ponavljamo vsakih 7 dni, saj se bo v tem času še pojavljalo rojilno razpoloženje.

Če so v matičnikih že ličinke, potem rojenja na ta način ne moremo več preprečiti, ampak moramo uporabiti korenitejšie metode. Poznamo več načinov:

1. Družino z matičniki položimo na stran, poiščemo matico in na podnico postavimo naklado s satnicami. Vanjo spustimo matico in naklado pokrijemo z matično rešetko. Nanjo potem zložimo naklade v enakem vrstnem redu, kot so bile pred posegom, matičnike pa podremo. To je za družino stres, ki bo preprečil rojenje.

2. Najuspešnejši način preprečitve rojenja je narejanje začasnega narejenca. Družino zložimo na stran, na staro podnico nastavimo prazno naklado, vanjo obesimo sat ali dva zalege, na katerih je matičnik, na vsako stran naklade obesimo po en sat medu, preostali del naklade pa napolnimo s satnicami. Tako urejeno naklado pokrijemo z ločilno desko, ki spodnjo naklado zanesljivo loči od matice, nanjo v enakem vrstnem redu zložimo družino z matico, matičnike pa podremo. Pašne čebele se vračajo v spodnjo naklado in si vzgajajo matico, zgoraj pa matica ostane brez pašnih čebel, zato rojilno razpoloženje usahne. Ta poseg moramo opraviti

v dopoldanskem času, najpozneje do 14. ure, dokler čebele še množično izletavajo. Pri tem ne varčujemo z dimom, da iz zgornje naklade izleti čim več pašnih čebel. Če bi čebele ostale čez noč v zgornjih nakladah pri matici, poseg ne bi obrodil sadu. Če želimo ohraniti staro matico, družino po desetih dnevih združimo, v spodnji nakladi pa moramo podreti matičnike. Na ta način nam je uspelo družino zadržati v polni moči, tako da bo lahko v polni meri izrabila akacijevo in tudi druge (kostanj, smreka, jelka) pašne. Ko začne mlada matica v spodnji nakladi zalegati, lahko matico tudi zamenjamo. V spodnji nakladi moramo po desetih dnevih razen enega podreti vse matičnike ali pa dodati zrel matičnik izbrane družine. To je najuspešnejši način preprečevanja rojenja. Pri rotacijskem načinu čebelarjenja moramo za zamenjavo slabih družin in družin, ki so se izčrpale na gozdni paši, narediti vsaj 50 % narejencev, s katerimi bomo nadomestili oslabele družine. Iz oslabljenih družin pa ne moremo narediti toliko narejencev, kot bi jih potrebovali, saj ne bodo vse družine rojile, zato za narejanje manjkajočih narejencev uporabimo tudi vse družine, ki se do cvetenja akacije niso mogle dovolj razviti. Tako pomladimo čebelarstvo s pomladnimi družinami in se rešimo vseh slabičev.

Narejenci se lahko razvijajo samo, če imajo dovolj hrane. Poleti je paša občasno zelo slaba, tako da moramo narejence krmiti s sladkorno raztopino ali sladkornim testom. Narejence začnemo krmiti šele, ko so matice oplojene.

Če bo vreme ugodno in akacija ne bo pozebla, bo ta mesec cvetenje v polnem razmahu in upajmo, da bodo polne tudi mediščne naklade.

Veterinarski nasveti za maj

Huda gniloba - predpisani in praktični postopki zatiranja in preprečevanja

BORUT PREINFALK, dr. vet. med. - Veterinarska fakulteta - NVI

Huda gniloba je bakterijska bolezen pokrite čebelje zalege, ki jo povzroča bacil *Paenbacillus* larve. To je bacil, ki ob neugodnih razmerah za svoj razvoj tvori spore ali trose, ti pa so tudi največja težava pri zatiranju te bolezni. Trosi so namreč zelo odporni na zunanje vplive, v vosku ali v medu pa ostanejo sposobni za okužbo celo 50 let in več.

Bolezni znaki so opazni le na pokrovcikih pokrite zalege, ki se spremenijo približno mesec dni potem, ko je ličinka obolela. Pokrovčki celic, v katerih so odmrle ličinke, so po navadi nagriženi in imajo luknjice nepravilne oblike ali pa so celi in vdrti. V obeh primerih lahko iz celice z vžgalico izvelčemo rjavo-zeleno brezoblično maso, ki se vleče v tanke niti. Zanesljivo diagnozo potrdimo le z laboratorijsko preiskavo.

Bolezen zatiramo po zakonu, sodi pa na tako imenovano B-listo bolezni. Med te praviloma sodijo kužne bolezni, katerih širjenje je z ustreznimi veterinarskimi ukrepi mogoče preprečiti. Te bolezni povzročajo ekonomsko škodo, vendar jo je z ustreznimi veterinarskimi ukrepi mogoče zmanjšati. Metode preprečevanja so znane in jih je mogoče izvajati (Zakon o veterinarstvu, Ur. list RS, št. 33/5. 5. 2001). Zakon predpisani postopki za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje bolezni so opisani v Navodilu (Ur. list RS, št. 82/8. 10. 1999). Pooblaščen veterinarska organizacija je ob morebitnem pojavu suma bolezni dolžna nemudoma ukrepati in klinično potrditi ali ovreči sum bolezni. Za ta namen je pooblaščen veterinar dolžan takoj po pojavu suma pregledati obolelo družino, odvzeti dele sumljivega satja in jih poslati v laboratorijsko preiskavo na pregled. Potem mora opraviti epizootiološko poizvedovanje. To pomeni, da skuša v pogovoru s čebelarji, ki čebelarijo v bližini sumljivega čebelnjaka, odkriti vse okoliščine, ki so privedle do pojava bolezni, in te informacije uporabiti pri sestavi strokovnega navodila za preprečevanje širjenja bolezni. V strokovnem navodilu mora pooblaščen veterinar odrediti zaporo sumljivega čebelnjaka in drugih čebelnjakov v polmeru 3 km od žarišča okužbe oz. preletne razdalje glede na konfiguracijo zemljišča. Glede na to je na zaprtem območju prepovedan vsakršen premik

čebeljih družin. Ta prepoved velja do prenehanja bolezni oz. vse dotlej, dokler je z odločbo ne odpravi veterinarski inšpektor. Poleg tega pooblaščen veterinar predpiše vse postopke, ki jih mora čebelar izvesti po potrditvi suma bolezni v svojem čebelnjaku. V praksi čas od odvzema sumljivega materiala (satja) do laboratorijske potrditve suma ni daljši od 24 ur, tako da se predpisani ukrepi iz strokovnega navodila lahko začnejo izvajati že naslednji večer po pojavu suma bolezni. Sumljivi čebelnjak je treba podrobno pregledati že takoj po prijavi suma, tako da je mogoče ukrepe za zatiranje izvesti v najkrajšem času. Po laboratorijski potrditvi suma bolezni veterinarski inšpektor z odločbo naloži izvedbo naslednjih ukrepov:

- Klinični pregled vseh čebelnjakov v polmeru 3 km od žarišča oz. v preletni razdalji glede na obliko terena – Vsi čebelarji v tem krogu so pooblaščenemu veterinarju dolžni omogočiti pregled svojih čebel.

- Neškodljivo uničenje vseh obolelih čebeljih družin ter dezinfekcijo pribora in panjev – Pri tem delu navodila, bi rad poudaril, da se kot obolela družina šteje vsaka družina, v kateri najdemo vsaj eno spremenjeno oz. bolno celico.

- Neškodljivo uničenje čebel in satja v panjih z nepremičnim satjem – Ta del navodila je upoštevan le izjemoma, saj skoraj vsi čebelarji čebelarijo v panjih s premičnim satjem.

- Neškodljivo uničenje dotrajanih panjev, in to ne glede na tip – Za tak ukrep se pooblaščen veterinar po navadi odloči skupaj s čebelarjem, še zlasti, če ugotovi, da so panji že tako dotrajani, da ne bi prenesli postopkov razkuževanja.

- Prepoved vzreje brezmatičnih družin – Ta ukrep je predviden zato, da bi preprečili ropanje v okuženem čebelnjaku. V skrajnem primeru tako družino ometemo, če ne kaže znakov bolezni, satje pa pretopimo. Če je družina še močna, jo je treba takoj sanirati – dodajanje nove matice, združevanje itd.

- Preprečevanje rojenja v okuženem čebelnjaku – Ta ukrep je najtežje izvajati dosledno po zakonu, še zlasti v obdobju rojenja, zato priporočam, da roje za 72 ur postavite v temen in hladen prostor, nato pa jih vsadite le na nove satnice.

(Nadaljevanje v naslednji številki)

Registracija uporabe oksalne kisline za zatiranje varoe

Povzeto po članku »Legalization of the use of oxalic acid in varroa control«, katerega avtorja sta Rademacher, E., in Imdorf, A. (Bee World 85(4):70-72)

Prevedla **ANDREJA KANDOLF**, uni. dipl. biol.

V zadnjem času je pogost razlog za propad številnih čebeljih družin zajedavec Varroa destructor. Zato je v boju proti varoi nujen stalen nadzor števila teh zajedavcev v družini. Glede na biologijo gostitelja in zajedavca je nujno tudi čim bolj sočasno zdravljenje v vseh čebelarstvih. V zadnjih letih je varoa postala odporna proti številnim akaricidnim sredstvom, zato je nujno legalizirati nova, ki bi zmanjšala napadenost družin z varoo in s tem povečala njihovo preživetje. Cene sredstev, ki so proizvod farmacevtskih podjetij, so zaradi dragega razvoja in drage registracije previsoke. Zato so znanstveniki iz vse Evrope ustanovili delovno skupino za skupno kontrolo populacije varoe, ki naj bi pripomogla k razvoju sredstva za zatiranje tega zajedavca. Eden izmed njihovih dosežkov je tudi razvoj zatiranja varoe z oksalno kislino. Preizkusili so tako njeno učinkovitost kot tudi toleranco čebel nanjo. Zbrali so podatke o tem, kolikšni so po zdravljenju ostanki kisline v satju, ter pripravili navodila za uporabo, pri čemer so upoštevali tudi različne podnebne razmere po Evropi. Oksalna kislina je nepogrešljiva pri jesensko-zimskem zatiranju, vendar še ni legalizirana, zato zatiranje s tem sredstvom ni legalno. Uporaba sredstev za zatiranje varoe je pod nadzorom »European legislation« in državnih zakonov.

Registracijo je treba urediti tako na evropski kot na državni ravni.

1. V vseh državah Evropske unije lahko vlada odobri neko zdravilo za zdravljenje živali samo, ko EMEA (Evropska agencija za oceno zdravil) določi največjo dovoljeno vrednost ostankov aktivne substance v končnem proizvodu hrane. Ukrep je potreben zaradi varstva porabnikov pred škodljivimi ostanki teh sredstev, ki po zdravljenju živali ostanejo v hrani. Ker za oksalno kislino teh podatkov še ni, jih je treba čim prej ugotoviti. Te raziskave so zelo drage, zato je najbolje ubrati drugačno pot. EMEA lahko na podlagi nekaterih

podatkov o substanci to snov vključi v t. i. Aneks II, to pa pomeni, da je snov ocenjena kot neškodljiva, zato ni treba predpisati mejne dovoljene vrednosti ostankov v hrani.

2. Ko je neko sredstvo odobreno na ravni Evropske unije, vsaka država na podlagi svojih zakonov odobri ali zavrne registracijo.

REGISTRACIJA

Proces registracije zdravil sestavljata dva dela: najprej je treba zbrati vso dokumentacijo o substanci, potem pa določiti največjo dovoljeno vrednost njenih ostankov v hrani. Postopek je zelo drag, saj stane kar približno 100.000 evrov. Polovica tega denarja je namenjena za pripravo dokumentacije o oksalni kislini, polovica pa za delo EMEA. Ker delovna skupina za skupno kontrolo populacije varoe tega denarja nima, je svojo prošnjo naslovila na evropske čebelarske zveze.

Pri pomoči temu projektu so se združile Avstrija, Belgija, Danska, Finska, Francija, Nemčija, Italija, Nizozemska in Švedska. Žal se prošnji ni odzvalo veliko držav in projekt bi padel v vodo, če ne bi preostanka denarja prispevala EMEA. Ta agencija se zaveda pomena čebel za ohranjanje narave, zaveda pa se tudi potrebe po ohranjanju močnih družin in problema majhnega trga za razvoj zdravil za živali.

Zbiranje denarja je bilo zapleteno in nevhvaležno opravilo. Idealno bi bilo, če bi se združile vse čebelarske zveze z območja Evropske unije in sodelovale z delovno skupino.

Priprava dokumentacije za določanje največje količine ostankov

Za pripravo dokumentacije je bilo treba zbrati vsa znana dejstva o toksičnosti oksalne kisline in verjetni količini ostanka v medu. Dokumentacija je obsegala informacije o substanci, njenih farmacevtskih lastnostih in

toksičnosti, podroben opis kemične sestave substance, povzetek publikacij o problemih ostankov in o ustreznih metodah analize.

Po oceni toksikoloških tveganj sta dva neodvisna strokovnjaka predlagala, da bi oksalno kislino vključili v t. i. Aneks II «Council Regulating» (EEC) 2377/90. Tako bi jo lahko uporabljali v boju proti Varroa destructor, ne da bi prej določili največje dovoljene vrednosti ostankov v medu, saj bi se vsebnost oksalne kisline v medu po zatiranju varoe le minimalno povečala.

Ocena in odločitev EMEA

Dokumentacijo je pregledal odbor EMEA za veterinarska medicinska sredstva in jo uvrstil v t. i. Aneks II.

SKLEP

Torej za oksalno kislino ni določeno, kolikšna je največja dovoljena koncentracija le-te v medu. To pa seveda ne pomeni, da jo lahko čebelarji uporabljajo v neprimernih količinah in s tem povzročijo velike količine ostankov v medu. Po evropskih standardih za med je v medu lahko do 50 miliekvivalentov prostih kislin. Če oksalno kislino uporabljamo pravilno, ni možnosti, da bi se v medu pojavila previsoka koncentracija ostankov.

EMEA je svoje opravila, zdaj mora uporabo te kisline dovoliti še država. Dovoljenje za uporabo kisline v vseh državah bo pomemben mejnik, ki bo napovedal alternativno zatiranje varoe.

Anton Janša: Popolni nauk za vse čebelarje

4. izdajo priredil Franc Prezelj, založila Čebelarska zveza Slovenije, 2004.

JANEZ GREGORI

Na začetku tega leta je vsak član ČZS dobil poleg Slovenskega čebelarja tudi najnovejšo izdajo Janševega Nauka. Uvod sta napisala Lojze Peterle, predsednik ČZS, in Franc Prezelj, prirejevalec četrte izdaje. Podatek g. Prezlja, da je to 4. izdaja, ni čisto točen: prezrta je ostala izdaja iz leta 1994, ko je založba Agens iz Zirovnice v svoji zbirki Pot kulturne dediščine izdala faksimile prve izdaje Janševega Nauka iz leta 1775 in Goličnikovega prevoda tega dela iz leta 1792. Obe deli sta v trdi vezavi in lično oblikovani, spremlja pa ju broširana knjižica enakega formata z naslovom »Po bečelah se vižej!«, ki vsebuje zgodovinske prispevke, predvsem o Janši.

Franc Prezelj se je odločil za vnovično izdajo Goličnikovega prevoda Janševega dela, ki ga je jezikovno posodobil nekdanji urednik Slovenskega čebelarja Francšek Rojina in je pod naslovom Popolni nauk o čebelarstvu zagledal luč sveta leta 1906. O nameri, da bi znova izdali Rojinovo priredbo, sem bil obveščen, vprašali pa so me tudi za nasvet, kako naj se lotijo dela. Zagovarjal sem mnenje, da je treba delo izdati tako, kot ga je priredil F. Rojina, najbolje kar kot faksimile, da se, med drugim, ohrani jezikovna patina, ki daje delu poseben čar. Edina sprememba naj bi bil na koncu knjige dodan slovarček dandanes že manj znanih ali neznanih izrazov.

Ko sem podrobneje pogledal prvih nekaj strani najnovejšega dela, sem videl, da se je prirejevalec odločil po svoje. Res je na koncu knjige dodal slovarček, res pa je tudi, da je krepko posegel v besedilo. Začel je že z naslovom, za katerega je uporabil Goličnikov prevod (Popolni nauk za vse čebelarje) in ne Rojinove priredbe (Popolni nauk o čebelarstvu). V besedilu je nekatere besede nedosledno preprosto posodobil ali zamenjal z drugimi (npr. prepeljavanje s prevažanjem – paragraf 25), ponekod je spremenil besedni red ali kaj dodal (§ 23), pridevnik trotoviski je npr. spremenil v trojji (npr. § 8 in § 12) itd. Od uvoda na 7. strani, do vključno 25. paragrafa na 19. in 20. strani, se besedilo na najmanj 215 (!) mestih razlikuje od Rojinovega originala.

Tudi prepisovanje besedil skriva pasti, v katere se hitro ujamemo, če pri delu nismo dovolj pozorni. Tako se je že na 7. strani Rojinov stavek, ki govori o Janši »... posebno bavi s čebelami, ki so se mu tako omilile, da je temu premišljevanju posvetil vse svoje dejanje in nehanje,« spremenil v »... posebno ukvarjal s čebelami, ki so se mu tako smilile, da je temu premišljevanju posvetil vse svoje delovanje«. Sreča mu tudi pri § 9 ni bila mila. Namesto originalnega besedila »Brezmatične čebele si izgoje iz navadne čebelne zalege drugo matico. Če pa je

mogoče iz čebelne zalege izgojiti matico (§ 6.), ki je ženskega spola, tedaj je ženski spol že prej tičal v jajčku, se je v priredbi zapisalo: »Brezmatične čebele si vzgoje iz nasadne (sic!) čebelje zalege drugo matico (§ 6.), ki je ženskega spola, torej je ženski spol že prej tičal v jajčku.« Del besedila enostavno manjka, lep starinski glagol izgojiti pa je zamenjan z manj primernim vzgojiti. V slovarčku je razloženo, da nasaden pomeni zaležen. Pa bodi dovolj brskanja po prirejenem besedilu.

Vsiljuje se vprašanje, kaj je izdajatelj oziroma organ, ki je pri ČZS pristojen za izdajateljsko dejavnost, pravzaprav želel doseči s takim ponatisom oz. priredbo bisera naše čebelarke klasike. Odločal se je v imenu vseh nas čebelarjev – mi smo izid samo denarno podprli. Verjetno ni bil njegov namen ponuditi čebelarjem pred več kot 200 leti napisano delo kot učni pripomoček. Torej ostane zgodovinski motiv, in ta mislim, je tudi edina utemeljitev. Vendar ne na tako samovoljen način. Janšev Nauk, tudi v

Rojinovi posodobitvi, je dragoceno besedilo po vsebinski in jezikovni plati, pa tudi po oblikovni, saj je izvorno podano po paragrafih, s čimer je dosežena izjemna preglednost. To je neke vrste brevir, ki ga občasno jemljemo v roke. Uživamo ga kot sladilo ali zdravilo – dva ali tri paragrafe pred spanjem ... Dovolj za razmišljanje o Janševem geniju, za razmišljanje o tem, kako nerazumljivo veliko je vedel o življenju čebel že tedaj, ko niti satov ni mogel poljubno razmikati, da bi dobro videl v čebelje gnezdo!

Knjiga, kakršna je Janšev Nauk, si zasluži, da jo čebelarji spoštljivo jemljemo v roke, zato naj bi že na zunaj kazala, v kateri čas sega njen nastanek. Opazna naj bi bila že na knjižni polici. Tak, tudi po oblikovni plati odličen izdelek, je zamolčani faksimile Nauka iz leta 1994. Prav bi bilo, da bi se oblikovalec najnovejše priredbe, ki nam je bila dana na mizo, vsaj malo »vžal« po Žirovničanih!

Izkušnje naših čebelarjev

Kako pridelati med v satju s sokom rdeče pese

BRANKO OBRANOVIČ

Naše Čebelarstvo MA-JA iz Šalke vasi pri Kočevju se v čebelarstvu preizkuša osemnajsto leto, intenzivneje pa se s tem ukvarja zadnjih pet let. Glede na to smo torej mlado čebelarstvo. Kljub temu smo se na podlagi strokovne čebelarke literature, ki smo jo našli na svetovnem spletu, v razmeroma kratkem času uveljavili v ožji domovini. V domači hiši že nekaj let prodamo ves med, ki ga pridelamo.

Tokrat vam želim na kratko opisati predvsem to, kako v našem čebelarstvu pridelamo med v satju s sokom rdeče pese, ki ga čebele gradijo v kozarcih.

Med s sokom rdeče pese smo začeli pridelovati pred tremi leti. Ker smo videli, da porabniki tovrsten med zelo

cenijo, smo se lani spomladi odločili, da ob pomoči čebel pridobimo nov izdelek in ga ponudimo na našem tržišču. **To je med v satju s sokom rdeče pese.**

Postopek pridelave poteka v **nakladnem panju**. Sam za ta namen uporabljam dva panja tipa GJ.

V enem pridobivam med s sokom rdeče pese, v drugem pa čebele gradijo satje v kozarcih s prostornino 720 ml.

Za tiste, ki boste želeli po mojih nasvetih pridelati ta zanimiv, privlačen in zdrav čebelji pridelek, je začetek maja pravi čas, da posejete rdečo peso. Priporočam vam, da peso posejete v zemljo, na kateri že nekaj let niste uporabljali kemičnih sredstev za dognojevanje ali uničevanje plevelov.

Za pripravo panja vam predlagam, da si izberete zelo močno družino v dveh nakladah.

Za zgornjo naklado si iz vezane plošče izdelajte nosilec in vanj izvrtajte luknje v velikosti grla kozarca. Izvrtajte toliko lukenj, kolikor kozarcev nameravate postaviti. Sam sem za ta namen izvrtal 18 lukenj.

GJ nakladni panj.

Nosilec z izvrtanimi luknjami za kozarce.

Preden kozarce postavimo na nosilno ploščo, si za vsakega pripravimo po dva, centimeter široka trakova satnic in ju s toplim voskom priprnemo na dno kozarca. Ko kozarec poveznemo na nosilno ploščo, trakovi satnic prosto visijo z dna kozarca v smeri proti matični rešetki. Pod nosilno ploščo moramo obvezno vstaviti matično rešetko, da nam matica ne zaide v kozarce.

Zelo pomembno pri gradnji satja v kozarcih je, da čebele gradijo satje v temi in na toplem. Zato kozarce pokrijemo z zabojem in pokrovom tretje naklade. Vse drugo je delo čebel, ki iz teh trakov zgradijo satje, vanj pa vnesejo že prej pripravljen med s svežim sokom rdeče pese. Svež sok rdeče pese mešam z medom v razmerju 1 : 8. Najbolje je, da uporabite najboljši med, ki ga premore vaše čebelarstvo. Sam za ta namen uporabljam spomladanski Kočevski gozdni med, ki je po večini z javorja in gozdne češnje. V pitalnik, ki je v visoki pod-

Panji za pridelavo medu s sokom rdeče pese.

nici GJ-panja, dodam po pet litrov te raztopine. Ko po približno štirih do petih dneh čebele izpraznijo pitalnik, dodam novo raztopino. To lahko počnemo celo poletje, saj le odvezemamo kozarce z zgrajenim satjem in na njihovo mesto postavljamo prazne.

Ko je satje zgrajeno in napolnjeno z mešanico medu in soka rdeče pese ter do dveh tretjin zaprto, je to znak, da je med dozorel. Tedaj pobrem kozarce in

Kozarci na nosilni plošči z zgrajenimi medenimi sati.

jih pustim približno eno uro odprte, da iz njih izletijo čebele. Potem prazen prostor med zgrajenimi sati zalijem s prej iztočenim medom s sokom rdeče pese, ki sem ga pridelal v drugem panju. Čebele v svojih telesih med s sokom rdeče pese stabilizirajo tako, da postane ta proizvod zrel in trajno užiten. Priporočamo ga predvsem slabokrvnim bolnikom ter ljudem z boleznimi jeter in srca ter obolelim za rakom.

Še nekaj o shranjevanju soka rdeče pese. Sveži sok rdeče pese se pokvari v nekaj dneh. Zato je treba presečke soka v PVC-steklenicah globoko zamrzniti v zamrzovalni skrinji. Iz nje vzamemo le toliko soka, kolikor ga potrebujemo za eno uporabo. Če želite pridobiti čim več soka iz rdeče pese, si v trgovinah s tehničnim blagom kupite centrifugalni sokovnik, ki stane približno 14.000 SIT.

Za ta izdelek sem se odločil predvsem iz higienskih razlogov. V kozarcih zgrajenega satja namreč ni treba prijemati z rokami in tudi na videz je lepše.

Med v satju s sokom rdeče pese pripravljen za prodajo.

Foto: B. Obranovič

Gorenjski plemenilek in prve izkušnje z njegovo uporabo na tečaju za vzrejevalce matic

(V zahvalo in spomin na dr. Janeza Poklukarja)

JANEZ HOČEVAR, ČD Cerklje na Gorenjskem

Uvod

Čebelarstva zveza Zgornje Gorenjske (v nadaljevanju ČZZG) je leta 2004 razveselila svoje člane z brezplačnim tečajem za vzrejevalce matic. Tečaja se je udeležilo rekordno število čebelarjev (več kot 120). Potreba po kakovostnih kranjskih maticah v svetu je večja, kot jih lahko vzredimo vsi slovenski čebelarji skupaj. Željo in potrebo po teh znanjih pa čuti prav vsak čebelar, saj nam spomladi matic vedno primanjkuje, pozno poleti pa jih imamo preveč, tako da skoraj ne vemo, kam z njimi. Z vzrejo matic za svoje potrebe je mogoče rešiti oba problema.

V teoretičnem delu tečaja, ki je od 10. do 17. februarja 2004 potekal v prostorih Delavske univerze v Radovljici, je bilo govora tudi o prašilkah oziroma plemenilkah. Kandidati smo prinesli svoje vzorce, **dr. Janez Poklukar** pa jih je posnel, jih ob koncu uvodnega dela tečaja slikovno prikazal ter pojasnil dobre in slabe strani posameznih izvedb. Potem je Brane Kozinc predstavil novi plemenilek s štirimi oddelki, ki ga je prav za ta namen izdelal skupaj z Darkom Magdičem, Boštjanom Nočem in Blažem Bulovcem.

Večina plemenilkov je premajhna

Najočitnejša skupna lastnost večine obravnavanih vzorcev je bila njihova zelo majhna prostornina. Kljub temu da tak zelo majhen plemenilek na začetku res potrebuje le majhno število čebel (teh spomladi ni nikoli preveč), pa biološko nenaravno majhna prostornina za bivanje čebelje družine pozneje povzroča kup drugih težav in celo bolezni. Komaj oprášeno matico moramo zato iz takega plemenilca nemudoma premestiti v družino z večjo prostornino, in to prej, preden njena pokrita zalega pokaže resnično začetno kakovost matice. Majhni plemenilci vplivajo na slabšo kakovost matic. Dogaja se, da so že matice nosejave.

Brane Kozinc, ki je vodil praktični del tečaja, je večkrat poudaril, da mora tako Gorenjska kot vsa Slovenija, če želi oživiti tradicijo izvažanja matic po vzoru nekdanjega cvetočega izvoza rojev (Jan Strgar in Mihael Ambrožič), dandanes zagotoviti predvsem kakovost vzrejenih matic. (!) Tega pa sam po sebi ne omogoča niti najboljši genetski material, ki je že več tisoč let na južni strani Alp. Zelo pomembna je velikost plemenilca. Biti mora toliko prostoren, da omogoča nemoten in stalen razvoj matice, in to

brez kakršnih koli zastojev, prekinitev ali drugih stresov. Tega pozneje ni več mogoče popraviti. Te pomanjkljivosti matice pa se, žal, pokažejo šele pozneje, ko pričakujemo kar največje možno zaleganje. Praviloma se to zgodi šele ob vnosu matice v velikoprostorski nakladni panj pri kupcih v tujini. Zato bo kakovost matic najpomembnejši pogoj za vnovičen prodor kranjske sivke v svet.

Druga odločilna zahteva je **zadostna površina prve pokrite zalege** v plemenilcu, saj nam prav to omogoča pravilno končno odbiro kakovostnih matic za trg, matici pa omogoča nemoten razvoj roditelj v prvem, najbolj kritičnem obdobju. Preden namreč matico odberemo za prodajo, mora biti njena prva zalega strijeno pokrita na zadostni površini, sicer jo izločimo.

Vodstvo ČZZG se je tega zavedalo že med pripravi na tečaj. Brane Kozinc, ki je sicer znan tudi kot praktik in inovator, je zato skupaj s sodelavci in ob strokovni pomoči **dr. Janeza Poklukarja** in **prof. dr. Aleša Gregorca** na podlagi teh zahtev zasnoval priročni večnamenski plemenilek-plemenilni panjič s štirimi oddelki. Prototip tega plemenilca je prikazal in pojasnil tudi na predavanjih v okviru tečaja v Radovljici.

Gorenjski plemenilek

Gorenjski plemenilek ima kot mizarski izdelek v notranjosti prostor, ki ustreza šestim celim AŽ-satom (šest-satar). Razdeljen je v štiri ločene oddelke, od katerih ima vsak tradicionalno po tri satiche v velikosti polovice AŽ-sata. Tako je višina saticha enaka višini AŽ-sata (26 cm), širina pa je 20,5 cm. Satiche lahko naredimo tudi s prepolavljanjem že zgrajenih deviških AŽ-satov in z dodatno pokončno letvico, ki pa mora imeti standardno debelino točno 8 mm, da lahko pozneje po potrebi združujemo po dva satiche v en AŽ-sat (z uporabo vzmetne kovinske sponke v obliki črke «U»). Tako sestavljene sate lahko po potrebi poljubno vstavljamo tudi v panje z AŽ-satniki.

Satiche vstavljamo v oddelke z vrha. Vse tri vmesne pregradne plošče, ena vzdolžna in dve prečni, so premične. (Glej sliko št. 1.) Panjič je najprej predeljen po dolžini na dva AŽ-trisatarja. Leva in desna polovica pa sta še enkrat predeljeni, tako da imamo v eni enoti štiri plemenilnike. Vsak ima za zrelo odprtino v velikosti Ø 1,4 cm, vendar je vsaka usmerjena v drugo stran. To mu omogoča relativno varnost v brezpašnem obdobju, zlasti še, če dodamo okro-

glo plastično zapiralo. Ta imajo eno normalno odprtino, manjšo odprtino v obliki matične rešetke in zaporo. Zapiralo toliko privijemo z vijakom, da z vrtenjem še lahko izbiramo ustrezno odprtino nad žrelom.

Vsak oddelek ima prežračevalno odprtino v velikosti Ø 3,5 cm s pohoštvnim plastičnim zračnikom v dnu panjica. Ker je enota izdelana iz lesa in ker imajo vsi štirje oddelki med seboj enak toplotni stik ter enako notranjo in zunanjo površino, so v njih enake razmere in niso izpostavljeni vlagi.

Premični pitalnik, ki ima svetlo mero 19,6 x 9,8 x 7 cm, je zasnovan tako, da lahko vanj pokladamo pogačo (v obdobju plemenitve matic) ali vložimo navrtano plastično stekleničko za kapilarno kmljenje (ob vdorih hladnega zraka spomladi in v obdobju, ko je enota uporabljena kot dvojni trisatar oziroma kot en šestsatar). Odprta tekoča hrana ni primerna za plemenilčke. Delček matične rešetke matici ne dovoljuje vstopa v pitalnik.

Panjč je pokrit s streho, izdelano po vzoru nakladnih panjev.

Namestitev gorenjskega plemenilčka

Tisto, kar velja za nameščanje plemenilčkov na sploh, velja tudi za gorenjski plemenilček. Ne smemo ga postaviti ob steno hiše (večja nevarnost za rop), na eno stran naj bo odprt prostor brez gmičevja za izletno krivuljo pod nebo, na drugih straneh pa je priporočljivo kako drevo za poletno opoldansko senco.

Pri prvem vstavljanju saticev v oddelke je priporočljivo, da od znotraj navzven vstavimo: satic z že izdelanim deviškim satom, satic s satnico in prazen satni okvirček (lahko s trakcem satnice). Velikost čebeljih družinic v plemenilčkih je z biološkega stališča nenaravno majhna, zato te male čebelje kolonije ni priporočljivo še dodatno obremenjevati z graditvijo satja v mrzlih dneh.

Enoto najpreprosteje namestimo na štiri visoke kole, ki jih zravnamo z motorno žago in uravnamo vodoravno. Pri tem je treba paziti, da so prosti zračniki na dnu panjica na sredini.

Nekateri spretnější tečajniki pa so izdelali različna kovinska stojala. Primer takšnega stojala je pokončen drog, na katerem je privarjen podstavek v obliki črke H.

Enote naj bodo nekaj metrov oddaljene druga od druge, postavljene pa naj bodo diagonalno in ne v ravni vrsti.

Po koncu (sezone) vzreje matic lahko panjč prenesemo v paviljonski čebeljak ter v njem eno družino (ali dve) oskrbimo za zimo.

Večnamenska raba gorenjskega plemenilčka

Gorenjski plemenilček je bil zasnovan v okolju uporabe AŽ-satnika na podlagi potreb in zahtev za priročno in

preprosto vzrejo zelo kakovostnih matic, predvsem za evropski trg. Pri tem mora biti poudarek na stalni in kontrolirani kakovosti matic. Pri zasnovi tega plemenilčka so bile upoštevane tudi praktične izkušnje gorenjskih čebelarjev in teoretični napotki naših čebelarskih strokovnjakov. Poglavitni cilj ni proizvodnja velikega števila matic, ampak ustvariti primerno razmere za preprosto, priročno in kontrolirano vzrejo zelo kakovostnih in zdravih matic.

Drugi cilj je **splošna uporabnost gorenjskega plemenilčka pri vseh čebelarjih**, zlasti še v okolju uporabe AŽ-satnika, tudi pri tistih, ki bodo vzrejali matice le za svoje potrebe. To je pravzaprav še največja pridobitev, saj tako lahko zaživi množična vzreja, šele na tej podlagi pa je mogoče na daljši rok razmišljati tudi o množičnem izvozu zelo kakovostnih matic. Vzreja matic bi lahko bila donosna dopolnilna dejavnost na marsikateri domačiji. To bi bilo dobro tudi za ohranjanje avtohtono čistih sojev kranjske sivke, ne nazadnje pa tudi za čim boljše geografsko porazdelitev čebel zaradi opraševanja in ohranjanja avtohtonih vrst rastlinja v Sloveniji.

Tretji cilj, **čim zgodnejši začetek vzreje**, je dosežen z namestitvijo štirih oddelkov v enoto, tako da se med seboj grejejo, dodatno pa z ustrezno tehnologijo čebelarjenja v njih! Pri tem priporočajo, da v vseh oddelkih izvajamo vedno iste operacije in da vse faze vzreje potekajo vzporedno.

Poglavitni namen panjica je seveda vzreja matic. Kakor hitro pa čebelar med sezono preneha vzrejati matice, lahko pusti po eno najboljšo (!) matico v panjču, odstrani prekatne pregrade in v šestsatarju pripravlja družino za zimo.

Tretji namen panjica je **samo prezimovanje čebel v njem**, to pa je zelo praktično. Tako jeseni ni nujno premeščanje saticev z zalego v druge panje. Ta možnost je sicer ohranjena, saj so razstojšča na dnu oddelkov in sati niso obešeni na ušesa, kar omogoča spajanje dveh saticev v en AŽ-sat, če se pokaže potreba po tem. Tako izzmljena družina v gorenjskem plemenilčku kar sama ponuja možnost, da jo spomladi prenesemo – nazaj na stojšče, odvezujemo staro matico, panjč razdelimo s pregradami na štiri oddelke, prerazporedimo satic in čebele ter dodamo mlade neoprašene matice ali zrele matičnike. Lepšega in preprostejšega začetka nove sezone vzreje matic si skoraj ni mogoče zamisliti.

Nekoliko večji plemenilček, kot jih zdaj povprečno uporabljajo vzrejevalci matic pri nas, omogoča tudi večjo gručo čebel in s tem manjšo izpostavljenost in manjšo obremenitev posamezne čebele. Za Gorenjsko so spomladi značilni vdori hladnega zraka in nenaden mrz. To pa ob drugih stalnih stresih, ki so jim čebele v plemenilčkih tako ali tako izpostavljene zaradi odpiranja ob pogostih kontrolah in menjavah matic v njem, zelo povečuje porabo hrane

Nov Gorenjski plemenilček – iz enega oddelka so odvzeti pokrov, pitalnik in trije sateči.

na čebelo, to pa povzroči pojav noseme v vzrejališčih. Zato je bil gorenjski plemenilček zasnovan tako, da vzrejalci matic v njem ne bodo uporabljali nobenega antibiotika, saj je uporaba tovrstnih sredstev v čebelarstvu v Evropski uniji že tako prepovedana.

Plemenilček z nekoliko večjo gručo čebel je tudi bolj odporen proti boleznim in ropanju. Velikost gorenjskega plemenilčka je kompromis med zahtevo po čim večji prostornini in dejstvom, da čebel spomladi navadno primanjkuje. Taka velikost plemenilnih oddelkov skupaj z upoštevanjem še preostalih potrebnih zahtev in ukrepov kot celota omogoča vzrejo zelo kakovostnih matic.

Pri majhnih plemenilčkih mora matica takoj, ko zaleže razpoložljive prazne celice, ven, saj sicer lahko nastane za-

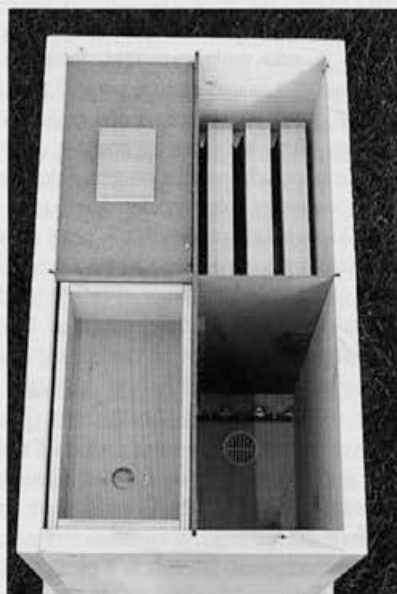

Gorenjski plemenilčki, razporejeni na plemenišču

stoj v njenem razvoju, kaj hitro pa tudi izroji. Za razliko od tega pa lahko matica v gorenjskem plemenilčku, če ga uporabljamo »za domače potrebe«, brez škode ostane tudi nekaj dlje časa v rezervi. Ta čas se lahko še podaljša, ko je nekaj matic že zapustilo plemenilček, tako da lahko z združevanjem oddelkov še povečamo prostornino. Skupna prostornina gnezda (6,7 litra) in pitalnika (1,3 litra) enega oddelka je 8 litrov. Pitalnik je uporaben tudi kot izbežišče za čebele.

Prve praktične izkušnje z gorenjskim plemenilčkom

Sam sem gorenjski plemenilček preizkusil skupaj in v primerjavi še z nekaj majhnimi plemenilčki, ki sem jih imel

Plemenilček sestavljajo štiri plemenilni oddelki.

Notranjost gorenjskega plemenilčka

doma, a jih nisem še nikoli uporabljal. Zaradi praktičnega dela na tečaju sem si priskrbel tri gorenjske plemenilčke. Vseh dvanajst oddelkov v teh plemenilčkih ter še pet majhnih plemenilčkov sem istega dne (29. maja) napolnil s čebelami, ki sem jih pripeljal od drugod. Vanje sem dal skupaj 17 matic, kolikor se jih je prijelo pri presajanju mladih žerk na treh letvicah v predpisanih treh dneh (15., 16. in 17. maja) v enem starterju in izleglo 25. do 27. maja. Od preostalih petih napolnjenih plemenilčkov sem imel dva z enotretjinskim AŽ-satnikom (26 x 13,5 cm) in tri z malimi satic (14 x 11 cm), to pa je le sedmina površine AŽ-sata. Podobno majhne saticke največ uporabljajo komercialni vzrejevalci matic pri nas.

Prva izkušnja, ki sem jo doživel z majhnimi plemenilčki, je bila ta, da so mi od petih čez nekaj dni kar trije pobegnili, in to matica skupaj z vsemi čebelami. Pogača »apifonda« je ostala skoraj nedotaknjena, v panjčku z enotretjinskim AŽ-satnikom pa so ostale še tri čebele. Naj poudarim, da so bili vsi plemenilčki enako napolnjeni istega dne in da so bili pred odpiranjem žrel dve noči in tri dni zaprti na hladnem. Ko sem po enakem postopku in čakanju v kleti te tri izpraznjene potem znova napolnil (le da sem tokrat dodal rojeve matic), sta mi dva spet pokazala fige – in ušla. To me je prepričalo, da majhnih plemenilčkov nisem več uporabljal.

Pri gorenjskih plemenilčkih pa lani ni bilo nikakršnih težav. Kljub pogostemu dežju in celo mrazu med praho matic je bila na predpisani datum (14. junij), ko smo morali tečajniki matice oddati, v veliki večini oddelkov zalega. Le redke matice se niso srečno vmile s prahe. Zaradi izjemno slabega vremena se je sicer na sploh pojavil zastoj, tako da kljub pričakovanju vse matice še niso imele stare zalege, saj je bilo pokrite zalege do tega roka bolj malo.

Prve izkušnje z gorenjskim plemenilčkom so v priverjavi z majhnimi plemenilčki zelo ugodne. Majhni plemenilčki zahtevajo več kontrol in ukrepov, sicer družinice kaj hitro izroji.

Vse matice v oddelkih v gorenjskih plemenilčkih sem takoj našel na saticih z zalego (popoldne), niti enkrat ni bila nobena na steni (in brez dela). Kot se zdi, trditev, da lahko matico hitreje najdemo v majhnem (npr. Zandrovem) plemenilčku, ne drži oziroma so razlike nepomembne.

Namesto sklepa

Čeprav drži, da ni nič tako dobro, da ne bi moglo biti še boljše, je treba povedati, da je gorenjski plemenilek skrbno zasnovan in da ima pri njem vse in vsaka mera neki razlog. S tem plemenilčkom je mogoče dosegati točno tiste cilje, ki smo jih spoznali na tečaju v Radovljici in ki vodijo k napredku in tržni uspešnosti gorenjskih čebelarjev pri prodaji matic pod zahtevnimi evropskimi pogoji (kupec ima neposredno sled do proizvajalca, le stalno kontrolirana

kakovost in stalno odprta vrata pa zagotavljajo dolgoročen uspeh). V iskanje rešitve za najprimernejši plemenilek za nove zahteve je bilo vključenih več izkušenih čebelarskih praktikov in strokovnjakov. Znano je, da so dobre rešitve po pravilu tudi najpreprostejše.

Že kmalu po nastanku so nekateri posnemovalci skušali gorenjski plemenilek spremeniti ali mu vgraditi dodatke. Kaj je za množično uporabo v praksi najboljši in kaj je najbolj optimalno za doseganje omenjenih ciljev, bo brez dvoma jasno po nekaj letih dela s tem plemenilčkom ter izmenjavi izkušenj med čebelarji.

Tečaj za vzrejevalce matic je bil sicer v nedeljo, 1. avgusta 2004, na plemenilni postaji Antona Janše pod Zelenico s podelitvijo certifikatov formalno končan. V resnici pa bo za slušatelje končan čez leto dni, ko bomo oddali rezultate naših testiranj (med seboj naključno zamenjanih) matic, ki nam jih je vmilo vodstvo tečaja. Ocenjevanje matic poteka po vnaprej določenih merilih, ki so: stanje zalege in razvoj, izletavanje, splošno vedenje, skrb za varnost in čistočo, graditev satja, oskrba s hrano, zdravstveno stanje in odpornost. Vsako od teh meril je še podrobneje definirano in točkovano v evidenčnem listu.

Za udeležence je bil tečaj za vzrejevalce matic zelo koristen. Marsikdo se je prvič spopadel s cepljenjem zelo mladih žerk in z označevanjem matic. Ugotovili smo, da to pravzaprav nista edini spretnosti, ki ju moramo obvladati, in tudi, da to sploh ni tako težko, kot se nam je zdelo na začetku. To znanje bomo zdaj lahko s pridom uporabljali tudi tisti, ki se ne bomo intenzivno ukvarjali z vzrejo matic.

Napotka, ki nam ga je vcepil **dr. Poklukar**, da namreč matico ocenjujemo po kakovosti njenih hčera, slušatelji ne bomo pozabili. To velja tudi za napotek, da je skrbna odbira družin trotarjev vsaj tako pomembna, kot odbira maticarjev. Kadar izrezujemo trotovine, trotovine iz odbranih družin trotarjev ne uničimo. Rezultati testiranj vrnjenih matic pa že sodijo na področje dejavnosti, ki jih imenujemo selekcija. Ta mora potekati ves čas tako pri čebelarju posamezniku (izjemno pomembna je selekcija pri trotih) kot organizirano na regionalni ravni. Za nadaljnje izobraževanje uspešnih tečajnikov je tako odprtih dovolj tem.

Po uspešni prvi sezoni v letu 2004

Skrb zbujaajoče povečanje pojava hude gnilobe čebelje zalege v čebelnjakih

MARJAN ČEPE - ČEBELKO, Selnica ob Dravi

Zaradi povečanja okužb s hudo gnilobo čebelje zalege v okolici Maribora in tudi drugod po Sloveniji sem se kot čebelarški preglednik odločil napisati svoje mnenje o tem problemu.

Vedeti moramo, da je huda gniloba (ameriška gniloba) najnevarnejša in zelo nalezljiva čebelja bolezen. O tej bolezni sta pisala že P. P. Glavar in Anton Janša. Številni so mislili, da je zaradi večjega znanja čebelarjev in veterinarske stroke že zatrita. Žal je bila to zmota, kajti ta bolezen je zdaj znova na pohodu. Poglavitni razlog za razširitev hude gnilobe pa moramo iskati prav pri čebelarjih samih.

Večina čebelarjev podcenjuje to bolezen. Podcenjujejo pa jo lahko samo tisti, ki nimajo dovolj znanja in so malomarni. Razvoj je strahovito hiter, saj lahko iz ene same bakterije v 24 urah nastane več trilijonov bakterij. Ko bakterije uničijo čebelje ličinke ali žerke, in ko jim zmanjka hrane za nadaljnje razmnoževanje, se spremenijo v trose. Ti lahko preživijo tudi desetletja, dokler spet ne nastanejo ugodne življenjske razmere, da se znova spremenijo v bakterije; posledica tega je vnovičen izbruh bolezni.

Nisem veterinar, ampak le čebelar, ki se preživlja s pridelki čebel, zato mi ni vseeno, kaj se dogaja v bližnjih in tudi bolj oddaljenih čebelnjakih. Zaradi nestrokovnosti in malomarnosti nekaterih čebelarjev, za katere je nekaj čebelnjih družin le hobi, imajo lahko veliko gospodarsko škodo tudi bližnji čebelarji (tudi sam sem že doživel nekaj podobnega). V zadnjih 20 letih je v značni razdalji do 1000 m od mojih čebelnjakov že šestkrat izbruhnila huda gniloba čebelje zalege. Vsak, ki bi rad začel čebelariti, in vsak, ki že čebelari, se mora zavedati, da čebelarjenje ni samo opravljanje rastlin in pridobivanje čebelnjih pridelkov, ampak da mora vsak čebelar ali čebelarka poskrbeti tudi za zdravstveno varstvo svojih čebel, saj bo v nasprotnem primeru vsak trud veterinarske stroke zaman.

Sam sem hudo gnilobo čebelje zalege že videl v osemdesetih letih prejšnjega stoletja in povem vam, da smo skoraj dva dni sežigali satje z medom in zalego itd. (pomagali so celo gasilci). Zato vsem čebelarjem in čebelarkam polagam na dušo, da s to boleznijo ni šale.

In kaj lahko stori čebelar oz. čebelarka glede zdravstvenega varstva čebel?

1. Kupuj ali prodajaj oz. podarjaj samo zdravstveno pregledane čebelje družine.

2. Najden ali podarjen roj daj za 72 ur v temen in hladen prostor.

3. Čebeljo družino vedno naseli le v razkužen panj in na mlade sate.

4. Roj naseli v razkužen panj in na nove satnice.

5. Čebelje družine krmi zvečer ali ponoči.

6. Pogosto menjaj satnike.

7. Stare sate redno nadomeščaj z novimi.

8. Satnice kupuj pri registriranih izdelovalcih, ki imajo ustrezno tehnologijo za razkuževanje voska.

9. Pred čebelnjak ne nastavlja iztočenih satnic in neočiščenih posod za med.

10. Za izdelavo različnih krmnih pogač ne kupuj medu, ki ni pregledan na spore hude gnilobe.

11. Ne posojaj in si ne izposoj čebelarske opreme.

12. Ne hodi po nepotrebnem v druge čebelnjake, prav tako pa tudi drugih čebelarjev ne spuščaj po nepotrebnem v svoj čebelnjak.

13. Med toči v zaprtih prostorih.

14. Takoj pregledaj čebeljo družino, ki je izpostavljena ropanju drugih čebel.

15. Pogosto razkužuj drobno čebelarsko orodje.

16. Če nam zdravje ali starost ne dopuščata normalnega čebelarjenja, je čebelje družine bolje prodati ali podariti.

Kaj storiti, če je družina brez matice ali je celo trotočka?

a) Čebele pometi iz panja.

b) Če je zalega zelo presledkasta ali okužena z varoo in ni kliničnih znakov hude gnilobe, jo je najbolje uničiti, tj. zažgati.

c) Druge sate brez zalege zloži v omaro.

č) Panj očisti, razkuži in zapri žrelo.

Kaj storiti, če so pokrovi pokrite čebelje zalege nekoliko vdrti ali če so v posameznih pokrovcih luknjice?

a) Vzamemo zobotrebec in navrtamo v bubo.

b) Če se na zobotrebca pojavi rjava tekoča snov in če ima ta vonj po mizarskem lepilu – kleju, je treba o tem takoj obvestiti veterinarja specialista za zdravstveno varstvo čebel (velika verjetnost, da je družina okužena s hudo gnilobo).

c) Nadaljnje postopke izvajaj po navodilu specialista za zdravstveno varstvo čebel.

Vsem čebelarkam in čebelarjem želim zdrav čebelji rod.
Naj med!

OPOZORILO - HACCP!

Spoštovani čebelarji!

Čebelarška Zveza Slovenije se je odločila, da bo v skladu z Zakonom o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z žvili (Ur. l. RS, št. 52/00, 17. člen – HACCP, in dopolnila), ter Pravilnikom o higieni živil (Ur. l. RS, št. 60/02, 7. člen – Panožne smernice, in št. 11/04, ter dopolnila) do konca leta 2005 pripravila za vse čebelarje »Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu na podlagi načel HACCP«.

»Smernice HACCP« bodo v pomoč vsem čebelarjem pri izpolnjevanju zakona ter drugih predpisov, sprejetih na njegovi podlagi. Predvidoma jeseni bodo na voljo vsem čebelarjem, ki se bodo v skladu s Pravilnikom, objavljenim v Ur. l. RS, št. 11/04, udeležili seminarja

»Uspostabljanje čebelarjev na podlagi HACCP«. Seminar bo organizirala ČZS.

Seminar in »smernice HACCP« bodo za simbolično ceno na voljo vsem čebelarjem in drugim zainteresiranim občanom. O poteku seminarja o HACCP in drugih dejavnostih v zvezi s »smernicami HACCP« vas bo Čebelarška zveza pravočasno obveščala.

Lep pozdrav ČZS

Medovite rastline: Divji kostanj

(*Aesculus hippocastanum* L.)

MARTIN BAJC, univ. dipl. inž. gozdarstva

Navadni divji kostanj je mogočno drevo, ki je eno najbolj značilnih endemov Balkanskega polotoka. V naravi ga namreč najdemo le na dveh območjih. Prvo zavzema severozahodno Grčijo, del Albanije in del Makedonije, drugo, ki je manjše, pa je v Bolgariji. Njegova rastišča so vlažni nižinski gozdovi. Zaradi lepo oblikovane krošnje in cvetov se je kot parkovno in drevoredno drevo hitro razširil po vsej Evropi. Tudi pri nas je eno najpogostejše sajenih okrasnih dreves.

Divji kostanj lahko zraste do višine 30 m. Deblo je kratko in po navadi doseže debelino do 1 m. Krošnja je pravilna, široko razvejana in okroglasta. Pozimi ga najlaže prepoznamo po debelih in mesnatih listnih brstih, pozneje pa po velikih dlanasto sestavljenih listih. Na dolgem peclju je navadno 5–7 lističev. Cvetovi so beli, združeni v pokončna latasta socvetja. Med cvetenjem je drevo že od daleč opazno in prepoznavno. Jeseni na drevesu dozorejo debeli plodovi, ki so v obli-

ki zelenih mesnatih glavic z redkimi bodicami. Znotraj se skrivajo od 1 do 3 svetleče rjava semena z značilno belo liso, ki jim pravimo kar kostanji. Ti za razliko od pravega kostanja za ljudi niso užitni, imajo pa zdravilne lastnosti. Predvsem je znana njihova uporaba pri različnih obolenjih žil.

Najbolj mu ustrezajo svetli, topli in sončni kraji z globokimi, zračnimi in hranljivimi tlemi. Je odporen proti suši in tudi proti onesnaženemu zraku. Za svojo rast potrebuje kar precej prostora, tako da je primeren predvsem za večje vrtove, parkovne zasaditve in drevorede. Razmnožuje se preprosto s semenom. Znan je tudi križanec med navadnim divjim kostanjem (*Aesculus hippocastanum*) in ameriškim grmastim rdečecvetnim divjim kostanjem (*Aesculus pavia*), imenovan kar rdečecvetni divji kostanj (*Aesculus x carnea*). Zanj so značilna čudovita rdeča socvetja.

Drevesa zacvetijo maja, kmalu po olistanju, cvetenje

Plod

Foto: M. Bajc

pa se konča junija. Divji kostanj velja za odlično medovito rastlino. Po podatkih je potencialni donos od 30 do 100 kg/ha na leto. Seveda so to le ocene za njegova naravna rastišča. Pri nas strnjenih sestojev divjega kostanja ni, je pa divjih kostanjev precej tako po mestnih parkih kot tudi po vaseh, tako da med cvetenjem na njih lahko opazujemo številne čebele, ki nabirajo nektar in cvetni prah.

Socvetje divjega kostanja

Cvetoče drevo divjega kostanja

Vzreja matic **DARKO GRM**

Hude Ravne 1 – Dole pri Litiji

Tel.: (01) 897 21 45 – GSM: 041 900 606

- Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS.
- Ponujamo vam tudi matičnike črne barve za pridobivanje maticnega mlečka ali za vzrejo matic.

Kratke novice

Čebelarstvo zanimivosti iz sveta

FRANC ŠIVIC

V zadnjem času se mi je nabrala vrsta zanimivosti, ki so mi jih z različnih področij čebelarstva dejavnosti posredovali znanci in prijatelji po svetu, in bilo bi škoda, če bi jih zadržal le zase.

Elektronski nos za določanje geografskega porekla in sorte medu

Dr. Anna Gloria Sabatini, direktorica italijanskega čebelarstva inštituta v Bologni, me je obvestila, da so njeni sodelavci skupaj s strokovnjaki Univerze v Milanu razvili napravo za vonjanje medu in jo poimenovali elektronski nos. S to napravo lahko zelo preprosto in hitro ugotovijo, na kateri vrsti rastlin so čebele nabirale med, hkrati pa odkrijejo tudi njegovo geografsko poreklo. Tako na primer

s 95-odstotno natančnostjo določijo, kateri akacijevce so pridelale italijanske čebele in katerega madžarske. Naprava je zasnovana na številnih vgrajenih senzorjih, ki zaznavajo že neznatne vonjave v medu. Z njo bodo v prihodnje uspešno ugotavljali, ali med na trgovskih policah ustreza podatkom, ki jih mora vsak izdelovalec ali trgovec z medom napisati na etikete.

Cena te nove aparature bo od 10.000 do 30.000 evrov, pač glede na to, koliko vgrajenih senzorjev bo imela.

Kloramfenikol tudi v indijskem in turškem medu

Pisal sem že o kloramfenikolu, ki so ga pred nekaj leti našli v kitajskem medu in zaradi katerega je bil do

nedavnega prepovedan uvoz medu iz te države v Evropsko unijo. Zdaj so ta antibiotik našli tudi v indijskem in turskem medu. Razlog več, da naši porabniki med kupujejo pri slovenskih čebelarjih, čeprav je ta morda nekoliko dražji od uvoženega. S tem bodo pomagali ohranjati izvorno, avtohtono kranjsko sivko in hkrati ravnovesje v naravi.

S čebelami nad slone

Zanimivo novico mi je poslal čebelar John Smith iz afriške države Zimbabve. Spoznala sva se na svetovnem čebelarjem kongresu v Durbanu v Južnoafriški republiki. Ima več tisoč hektarjev veliko posestvo, na katerem goji banane, mango in različno drugo južno sadje ter seveda tudi čebele. Zadnja leta so v tej državi prava nadloga sloni, saj vdirajo na plantaže in uničujejo sadna drevesa, tako da jih preprosto izruvajo ter pojedjo plodove in listje. Kako se ubraniti te nadloge, saj so sloni zaščiteni in pod varstvom države? Preprosti čebelarji gojijo čebele v podolgovatih valjastih panjih, ki jih obešajo na veje dreves, da so na varnem pred mišmi, podganami in jazbeci. Ljudje so sčasoma opazili, da sloni tistih dreves, na katerih so čebelji panji, ne ruvajo, ampak se jim celo na daleč ognejo. Čebele namreč zelo razdraži vonj slonov, in če se le preveč približajo njihovim bivališčem, jih besno napadejo. Sloni so občutljivi na pike okoli oči, ust in za ušesi. Zato so začeli lastniki posestev nameščati naseljene panje na drevesa ob robu sadnih nasadov in na svoje veliko veselje kmalu ugotovili, da ta biološki način boja proti slonom odlično deluje.

Evkaliptusi kot paša za čebele

Eden od čebelarjskih znanstvenikov, ki ga že dalj časa redno srečujem na vseh kongresih Apimondie, je profesor Dan Eisikovitz z univerze v Tel Avivu. Zbližalo naju je navdušenje nad dobro čebelarjsko fotografijo, sicer pa je moj znanec mednarodno priznan strokovnjak za opravevanje in ozelenjevanje puščavskih ter polpuščavskih območij Izraela. Zadnje čase se dogovarja za izlet slovenskih čebelarjev v to deželo, v kateri naj bi se cedila mleko in med.

Nedavno sem se vmil s potovanja po njegovi domovini. V Sloveniji je zadnje dni februarja snežilo in temperature so se spustile celo pod -20 stopinj Celzija, v Jerihi in ob Mrtvem morju pa je bilo tedaj pravo poletno vreme. Zimsko deževje je kar dobro namočilo sicer suho zemljo, tako da je bila Judejska puščava marsikje prekrita s preprogami barvitga cvetja. Vsepovsod se je širil prijeten vonj, ki je na pogmjeno mizo privabljal trume čebel. Ob reki Jordan so cvetele nekatere vrste evkaliptusov, ki so poleg plantaž agrumov najpomembnejša čebelja paša. Evkaliptuse sem videl tudi v bolj sušnih delih dežele, toda tam so jih pri življenju ohranjali z namakanjem. Vsaka rastlina, bodisi enoletnica, grm ali drevo v okolici Jeruzalema, je zadovoljevala svoje življenjske potrebe z vodo, ki je v točno določenih časovnih presledkih kapljala iz tenkih črnih cevk. Voda, speljana iz reke Jordan, dandanes namaka ves Izrael.

Šele ko človek vidi, s kakšnim trudom Izraelci ohranjajo in celo povečujejo zelene površine svoje obljubljene domovine, začenja zares ceniti našo lepo zeleno Slovenijo.

OBISK ČEBELARJEV V SRBIJI

Vlado Auguštin, Bela krajina

Za čebelarstvo lahko rečemo, da je kot neprebrana knjiga. Tega se čebelarji dobro zavedamo, zato večkrat organiziramo predavanja, strokovne posvete in semina-

Slovenska predavatelja Vlado Auguštin in Franc Prezlj.

rje. Eden takšnih strokovnih čebelarjskih seminarjev z delovnim naslovom »Srečanje z Evropo« je bil 12. marca tudi v Nišu, mestu na vzhodu Srbije. Na povabilo urednika srbskega časopisa »Pčelar«, dr. Rodoljuba Živadinovića sva se tega seminarja kot predavatelja udeležila tudi čebelarjski mojster Franc Prezlj in moja malenkost. Vsak od naju je številnemu čebelarstvu avditoriju – v dvorani kluba Vojske Srbije in Črne gore se je zbralo več kot 800 udeležencev – predstavil več zanimivih tem.

Tako je čebelarjski mojster g. Prezlj predaval o optimalni tehniki čebelarjenja z nakladnimi panji v Sloveniji in o rotacijski tehniki čebelarjenja, ki ga čebelarjski mojstri uvajajo tudi pri nas. V okviru predavanj o tehnologiji čebelarjenja sem njegovi predavanji dopolnil s predstavitev inovacij nakladnega panja, ki jih je uvedel moj tast Martin Adlešič. Srbske čebelarje je še

posebej zanimala tastova preprosta rešitev prevoza nakladnih panjev v zabojnikih.

Sam sem srbskim čebelarjem predstavil tudi razvoj in organizacijo slovenskega čebelarstva, naše težave in prihodnjo strategijo našega čebelarstva. Osrednje predavanje na seminarju pa je bilo Sodobno zatiranje varoe v skladu s standardi Evropske unije. Srbske čebelarje so zanimale sodobne smernice zatiranje varoe, kajti sami še nimajo izoblikovane nacionalne strategije zatiranja tega zajedavca. Ker po varoi tolčejo z vsemi topovi, je bilo na sejmju pred predavanji mogoče kupiti najrazličnejša, v Evropi sicer nedovoljena in neregistrirana sredstva in pripravke.

Glede na rastlinsko-geografske in podnebne značilnosti ima čebelarstvo v Srbiji pomembne gospodarske, ekološke in genetske možnosti. Kljub temu da so razmere za čebelarstvo zelo ugodne, pa te možnosti še zdaleč niso

izrabljene. Na površini 88.361 kvadratnih kilometrov se od 9,8 milijona prebivalcev Srbije s čebelarstvom ukvarja le približno 30.000 čebelarjev, ki čebelarijo s približno 450.000 čebeljimi družinami, po večini v DB- in LR-panjih. Poglavitne značilnosti srbskega čebelarstva so nizka produktivnost, saj pridelajo le 12–14 kg/medu na čebeljo družino, velike zimske izgube – tudi do 30 % – ter slaba strokovnost in izobraženost čebelarjev.

Glede zadnjega je bil v Nišu narejen velik korak naprej, kajti z mojstrom Prezljem sva srbskim čebelarjem predstavila veliko čebelarskih novosti: zabojček za ometence, visoko podnico, podnico proti varoi, tastov lahki LR-panj iz stiroporja in še nekaj drugih malenkosti. Poleg tega sem v »Power Pointu« prikazal več kot 250 diapozitivov s čebelarsko tematiko. Vse to so si srbski čebelarji z zanimanjem ogledali, zato upam, da so zvedeli kaj novega in uporabnega.

Kratko poročilo s šeste seje upravnega odbora ČZS

Seja je bila v petek, 18. marca 2005, v ČČS na Lukovici

Sejo upravnega odbora je vodil g. Franc Šivic. Po pozdravu je v sprejetje predlagal dnevni red:

1. Pregled zapisnika, potrditev in poročilo o izvajanju sklepov 5. redne seje upravnega odbora.
 2. Obravnava in sklepi o zaključnem računu ČZS za leto 2004.
 3. Obravnava in sprejetje delovnega in finančnega načrta ČZS za leto 2005.
 4. Pravilnik o odlikovanjih, priznanjih in nagradah.
 5. Sprejetje predloga za podelitev odličij ČZS za leto 2005.
 6. Poročilo o izvajanju nalog, kot jih določa Uredba o programu ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v obdobju 2005–2007 za leto 2005.
 7. Obravnava in sprejetje obračuna dela članov organov in komisij ČZS za leto 2004.
 8. Obravnava in sprejetje »Čebelarskega kodeksa«.
 9. Obravnava in sprejetje »Pravilnika o svečani čebelarski obleki«.
 10. Obravnava in sprejetje »Pravilnika o uporabi prapora Čebelarke zveze Slovenije, območnih čebelarskih zvez in čebelarskih društev«.
 11. Obravnava in sklepanje o dnevnem redu 54. rednega občnega zbora ČZS.
 12. Razno:
 - imenovanje člana uredniškega odbora,
 - potrditev povprečne cene medu v podaji na drobno v letu 2004,
 - razpis 4. pisne seje UO ČZS (vsi navzoči člani UO ČZS prejmejo gradivo za 4. pisno sejo UO ČZS),
 - dopolnitev dnevnega reda: (vsi navzoči člani UO ČZS prejmejo gradivo).
- Poročilo o izvajanju nalog, opredeljenih v Uredbi o programu

ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v obdobju 2005–2007 za leto 2005.

Člani UO ČZS so nato so sprejeli naslednji sklep:

Sklep št. 72: Upravni odbor soglaša s razpisanim in na seji dopolnjenim dnevnim redom 6. redne seje.

Nato je UO potrdil zapisnik in poročilo o izvajanju sklepov 5. redne seje upravnega odbora in sprejel sklep:

Sklep št. 73: Upravni odbor potrdi zapisnik 5. redne seje ter poročila o izvajanju sklepov 5. redne seje.

V naslednji točki je UO obravnaval zaključni račun ČZS za leto 2004.

Leta 2004 smo zaključni račun prvič pripravili na podlagi elektronsko obdelanih podatkov. Naše delo je temeljilo na znanju, ki smo ga glede vnosa podatkov za nov način evidentiranja pridobili že prejšnje leto. Zato smo v tem letu vse dokumente in druge knjigovodske listine obdelali sproti oz. vsak dan. Na ta način so podatki nenehno oz. vsak dan pregledni. Inventurni popis sredstev je bil opravljen v drugi polovici decembra in je predmet izdelanega zaključnega računa za leto 2004. Preostale postavke virov in sredstev pa so sestavni del tega poročila, je članom pojasnil tajnik Anton Tomec.

PRIHODKI:

V letu 2004 smo iz naše dejavnosti ustvarili prihodke v višini **281.691.861,52 SIT**, in sicer:

Prihodki od članarine: 46.905.584,11 SIT

71 - Prihodki iz proračunov: 179.352.538,14 SIT

(neposredna plačila za GČD, uredba 2004, Apimondia – 15 mio SIT, sofinanciranje SČ in tekmovalna mladih čebelarjev)

72 - Prihodki iz opravljanja dejavnosti: 49.705.913,59 SIT

(najemnina, uporabnine dvoran, obračunavanje stroškov najemniku, izobraževanje, prodaja blaga, oglasi v ŠČ)

73 - Finančni prihodki	164.264,27 SIT
74 - Drugi prihodki	5.563.561,41 SIT
(obresti od vezave sredstev)	
SKUPAJ	81.691.861,52 SIT

STROŠKI:

Spremljajoči stroški v tem obračunskem obdobju so obsegali **275.698.585,88 SIT**, in sicer:

40 - Materialni stroški:	10.591.305,36 SIT
(elektrika, plin, pisarniški material, strokovna literatura, gorivo, zaščitna oprema)	
410 - Stroški storitev:	63.277.980,85 SIT
- telefonske storitve:	2.520.169,29 SIT
- komunalne storitve:	487.146,03 SIT
- vzdrževanje:	2.313.121,00 SIT
- druge storitve (plačilo CD za Apimondio 12 mio, obratovanje)	14.607.902,00 SIT
- stroški dela prek SS:	2.362.868,00 SIT
- stroški zavarovanja OS:	922.246,94 SIT
- stroški izobraževanja:	261.951,32 SIT
- stroški vzdrževanja OS:	547.327,96 SIT
- dnevnice za službena potovanja:	42.000,00 SIT
- stroški kilometrine:	1.024.739,33 SIT
- stroški cestnine in registracije vozil:	109.610,64 SIT
- stroški parkirnin:	42.600,00 SIT
- varovanje poslovnega objekta:	143.000,00 SIT
- stroški poštinih storitev:	4.496.585,53 SIT
- oglaševanje v medijih:	330.425,00 SIT
- stroški prenočevanja:	116.326,48 SIT
- stroški tiskanja:	9.189.498,50 SIT
- stroški oblikovanja:	2.420.086,00 SIT
- avtorski honorarji:	8.250.160,60 SIT
- vzdrževanje internetne strani ČZS:	96.000,00 SIT
- intelektualne storitve:	888.466,93 SIT
- odvetniške storitve:	242.000,00 SIT
- naročnine tujih revij:	49.944,22 SIT
- stroški plačilnega prometa:	386.293,30 SIT
- reprezentanca:	1.921.144,63 SIT
- stroški fotokopiranja:	410.665,05 SIT
- stroški sponzoriranja po pogodbi:	50.000,00 SIT
- delovne pogodbe:	5.428.606,47 SIT
470 - Drugi odhodki:	3.549.586,42 SIT
- nagrade Petra Pavla Glavarja in nagrade zaposlenim:	
	2.156.846,40 SIT

- drugi izredni stroški:	1.391.903,61 SIT
480 - Dajatve:	13.836.553,22 SIT
- stroški dajatev za stavbno zemljišče:	621.793,00 SIT
- stroški taks in upravnih taks:	149.620,00 SIT
- stroški neobračunanega DDV:	13.065.140,22 SIT

Iz prihodkov in odhodkov je razvidno, da obsega bruto dobiček **5.993.275,64 SIT**.

Bruto dobiček, ki je izid poslovanja, je zaradi vlaganj v opredmetena osnovna sredstva tudi neto dobiček. Vlaganja v osnovna sredstva (laboratorij, Zelenica, informacijska infrastruktura) so obsegala **37.859.351,70 SIT**. Iz tega naslova imamo pravico do zmanjšanja davčne osnove za obračun davka iz dobička v višini 25 + 15 %, skupaj torej do 40 % olajšave. Na podlagi teh podatkov je ta **13.550.403,00 SIT**. V skladu z zakonom o davku iz dobička pravnih oseb je naša olajšava večja od ustvarjenega dobička, zato za leto 2005 nismo zavezani k plačilu sprotih mesečnih akontacij.

V razpravi je tajnik ČZS g. Anton Tomec pojasnil probleme, ki so nastali zaradi obsega pridobitnih dejavnosti v zvezi z neobračunanim DDV-jem, in predlagal, da začnemo zaradi razmejitev društvenega in pridobitnega poslovanja ČZS razmišljati o ustanovitvi druge pravne osebe v okviru ČZS.

Predsednik NO g. Edvard Stropnik je poročal, da je NO pregledal poslovanje ČZS v letu 2004 in o tem izrekel pozitivno mnenje.

Člani UO ČZS so že na seji zahtevali analitično pojasnilo nekaterih stroškovnih postavk, vendar tajnik na seji zanje ni imel pripravljene odgovora. Po razpravi so sprejeli sklep:

Sklep št. 74: Upravni odbor potrdi in sprejme zaključni račun ČZS za leto 2004, s tem da mora tajništvo vsem članom UO ČZS do 10. aprila 2005 poslati pisno analitično poročilo o nekaterih stroških.

Nato so obravnavali predlog delovnega in finančnega načrta ČZS za leto 2005.

Načrt za leto 2005 predvideva podoben obseg poslovanja kot v letu 2004, je povedal tajnik g. Tomec. Poleg tega načrtujemo izplačilo solidarnostne pomoči družini pokojnega dr. Poklukarja v višini 825.000 SIT bruto ter v skladu s sklepom UO ČZS sofinanciranje 3. slovenskega čebelarkega praznika. Pri investicijah so predvidene investicije v knjižnico ČZS. Po sklepu UO ČZS delovna skupina ČZS za pripravo terminološkega slovarja, ki jo vodi g. Mihelič, pod strokovnim vodstvom Sekcije za terminološke slovarje pri SAZU tudi v letu 2005 nadaljuje delo pri tej nalogi.

(Nadaljevanje v naslednji številki)

Vabilo na spominsko srečanje ob 284 letnici rojstva P. P. Glavarja

Letos 2. maja bo minilo 284 let, odkar se je v Komendi rodil eden od stebrov slovenskega čebelarstva - Peter Pavel Glavar. V njegov spomin bomo na ta dan na Lanšprežu organizirali spominsko slovesnost, na katero vabimo vse slovenske čebelarje in druge ljudi dobre volje, ki se želijo pokloniti spomenu na enega največjih Slovencev 18. stoletja. Ob 10 uri bo v kapeli sv. Jožefa sveta maša, po njej pa krajši kulturni program, razstava fotografij, ter predvajanje filma o Glavarjevem delu in življenju.

Franc Šivic, predsednik komisije za obranjanje čebelarke kulturne dediščine

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s. p.

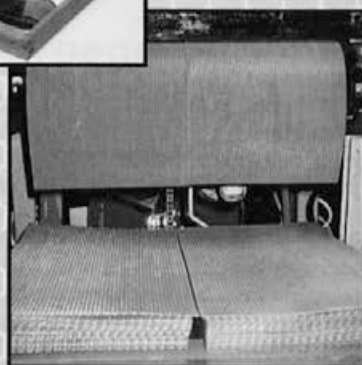
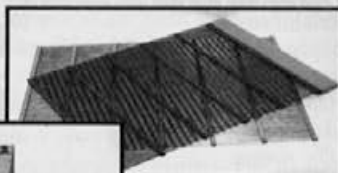
Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01/ 364 11 06 – faks: 01/ 364 13 07
GSM: 031 351 964 – e-pošta: robineli@s5.net

Izdelujemo:

- žične maticne rešetke
- testne mreže
- plastična obešala
- plastične odtočne pipe
- plastična razstojšča
- čebelarke lopatke
- lovilce rojev (lesice)
- rogljičene satnike iz lipe
- žico za žičenje
- kuhano voščine do 30. 3.
(sprejem voščin samo v PVC vrečah)

**Izdelujemo kakovostne hladnovaljane
satnike vseh dimenzij. Vosek steriliziran.
Vosek in voščine menjamo za satnice takoj.**

*V naši trgovini vam ponujamo
tudi vso preostalo čebelarstvo
opremo!*

DELOVNI ČAS:

ponedeljek – petek od 8.–12.
in od 15.–18. ure,
sobota od 8.–12. ure

Od 1. junija do 31. decembra,
bo trgovina ob sobotah ZAPRTA

Čebelarjem z veljavno člansko izkaznico
priznamo popust!

ZMERNOST CEN - TRADICIJA - KVALITETA - IZKUŠNJE PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU

POVPREČNA MALOPRODAJNA CENA MEDU V LETU 2004

Komisija za ekonomiko je pridobila podatke in predlagala UO ČZS povprečno maloprodajno ceno medu v RS za leto 2004, ki je osnova za izračunavanje nadomestila za stroške društev pri vodenju pašnega reda – oz. pašnine v letu 2005, tako kot nam to določa pravilnik o katastru čebelje paše in pašnem redu.

Pri upoštevanju zbranih podatkov smo izračunali povprečno ceno medu, ki znaša **za leto 2004**

1050 sit/kg. Tako izračunano ceno je UO ČZS potrdil na svoji redni seji dne: 18.3. 2005.

Več podatkov v naslednji številki revije.

Komisija za ekonomiko čebelarstva pri ČZS

ANA KUNSTELJ s.p.

ŠIVILJSTVO KUNSTELJ

ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ

Telefon 01 72 38 027, GSM 031 352 797

e-pošta: jm-kunstelj@volja.net

Izdelujemo: KLOBUKE, KAPE (mreža je odporna na vročino), ROKAVICE, JOPIČE, KOMBINEZONE IN DRUGO ČEBELARSKO OPREMO.

inž. JOŽE KUNSTELJ s.p.

ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ

Telefon 01 723 70 27,

GSM: 031 893 276,

e-pošta: jmkunstelj@volja.net

Izdelujemo 3-, 4- in 5-satna točila za med.

Ponujamo, plastične ventile in posode za med:

50, 70 in 100 litrov.

UGODNO!

Vzreja matic – Jožica in Jožef Tratnjek

ŽIŽKI 93, 9232 ČRENŠEVCI – tel.: 02/ 570 18 17 – GSM:041 886 652

Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS. PREVZEM MATIC OSEBNO ALI PO POŠTI.

Vzreja matic – Jože Jakšič

KAPCA, Glavna ulica 21, 9220 LENDAVA – tel.: 02/ 576 10 60

Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS. PREVZEM MATIC OSEBNO ALI PO POŠTI.

Vzreja matic – HENRIK ZALETEL

1303 ZAGRADEC, Fužina 59 – tel.: 01/ 788 60 86 – GSM:041 775 333

Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS. PREVZEM MATIC OSEBNO ALI PO POŠTI.

Vzreja matic – AVGUST BUČAR

JANČE – GSM 041 696 210

Sprejemam naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS. PREVZEM MATIC OSEBNO ALI PO POŠTI.

VZREJALIŠČE MATIC – FESTENGAR - FRANC ŠOLAR

Podnart 12, 4244 PODNART tel/faks. 04 5331 134

Vzrejam kakovostne matice alpski ekotip kranjske čebele oplojene na 1000 m nadmorske višine. Dostava po prvem juniju lahko po pošti ali prevzem osebno po predhodnem dogovoru.

Vzreja matic – BUKOVŠEK

z najdaljšo tradicijo v Sloveniji - od leta 1934

Ponujamo vam označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS. Matice lahko dobite od konca maja do pozne jeseni po pošti ali osebno na naslovu:

Alojz in Janko BUKOVŠEK - Golo Brdo 19, 1215 Medvode, tel.: 01 361 24 28 in 031 656 441

V spomin

STANE MIHELIČ (1906-2005)

čebelarški pisec, prevajalec,

Pokojni Stane Mihelič je v slovenskih čebelarških vrstah pustil vidno sled.

Bil je pisec številnih člankov o čebelarstvu in zgodovini slovenskega čebelarstva, knjige o Antonu Janši, našem najpomembnejšem čebelarškem piscu, ki jo je napisal še pred drugo sv. vojno. Po vojni je sodeloval pri ustanavljanju čebelarškega muzeja v Radovljici in bil poleg dr. Riharja najzaslužnejši za njegovo ustanovitev. Deloval je tudi v organih upravljanja in opravljal v njej najpomembnejše funkcije.

Sodeloval je z uredništvom čebelarške revije Slovenski čebelar in v njej objavil več zanimivih člankov o slovenskem čebelarstvu in veliko prevodov.

Na pobudo Čebelarške Zveze je bila leta 1953 ustanovljena dveletna čebelarška šola, v katero je bilo prvo leto vpisanih 11 učencev, drugo pa le 9. Šolo so vodili Josip Kobal, Stane Mihelič in Vlado Rojec, skupaj pa je v njej predavalo 12 predavateljev. Konec drugega letnika je čebelarška šola prenehala delovati, ker absolventi niso našli ustreznih zaposlitve.

Sodeloval je kot zunanji sodelavec za področje čebelarstva tudi pri izdelavi slovarjev slovenskega jezika z inštitutom za slovenski jezik pri akademiji znanosti. Kasneje se je umaknil iz društvenega življenja in se je zadnja desetletja ukvarjal predvsem z zbiranjem strokovnih čebelarških terminov.

Čebelarji se ga bomo spominjali kot velikega strokovnjaka, ki je zaznamoval čebelarstvo stroko in slovensko čebelarstvo organizacijo in pustil v njej globoko sled.

Slava mu!

STONE ŠTUMBERGAR

Letos se pomlad nikakor ni hotela prebuditi, čeprav jo je Tone vsako leto skupaj s svojimi čebelami težko pričakoval. Tako letni časi kot človeško življenje naredijo nekakšen krog, ki se konča s počitkom.

Februarja smo se žirovski čebelarji poslovili od čebelarškega tovariša Toneta Štumbergerja. V sredini meseca, ko so njegovi bližnji sporočili, da se ne more udeležiti letnega občnega zбора, smo mu še zaželeli vso srečo pri zdravju, kmalu potem pa smo zvedeli žalostno novico, da nas je zapustil še en član.

Tone je bil iz številne družine, ki se je nenehno selila, po očetovi smrti pa se je za vedno vrnil v rodni kraj. Tam je kupil manjšo kmetijo in si ustvaril družino.

Vsi Žirovci in tudi v okoliških vaseh so ga poznali kot poštarja, ki je v vseh vremenskih razmerah vestno raznašal pošto. Leta 1991 se je upokojil. Takoj si je priskrbel čebele in s tem pokazal, kako tesno je povezan z naravo, ter začel z vso vnemo čebelariti. Zelo rad je hodil na čebelarške prireditve in sestanke, saj je s kolegi rad razpravljajl o čebelah. Prav zato smo na letnem občnem zboru začutili, da je s Tonetom nekaj hudo narobe, to pa nam je kmalu pritrdilo tudi žalostno poročilo.

Toneta se bomo čebelarji spominjali z najlepšimi mislimi.

ČD Žiri

ANTON ŠTERN

Anton Štern se je rodil pred devetinsedemdesetimi leti na Zelen Bregu materi Elizabeti in očetu Matiji. Pot za kruhom ga je skupaj z očetom popeljala na Ravne, kjer je Anton nato obiskoval osnovno šolo in odraščal v domu očeta Matije in krušne matere Marice, v družbi Francija, Draga, Jožice in Marjana. Kljub težkim časom se je izučil za strojnega ključavničarja, njegova želja po znanju in njegova iznajdljivost pa sta ga gnali naprej, tako da je ob delu končal tehniško šolo. Njegova pot in pot Marije Krivograd sta od leta 1963 tekli skupaj, na Čečovu sta si uredila prvo stanovanje in tam je nastala mlada družina. Branko in Anton sta poskrbela, da je bilo v njihovem domu vedno živahno in veselo. Leta 1970 so se preselili v novo hišo v Dobjo vas, s tem se je Antonu in Mariji uresničila največja želja, za uresničitev katere sta žrtvovala leta svojega dela in odrekovanja.

Želja po znanju je gnala Antona naprej, odločil se je za študij strojništva, to pa ga je na njegovi službeni poti privedlo na položaj vodje razvojnega oddelka RPT v obratu Stroji in deli Železarne Ravne, na tem delovnem mestu pa se je pred trinajstimi leti upokojil.

Kot otrok je bil na Zelen Bregu od jutra do večera v stiku z naravo in to je gotovo vplivalo na to, da je postal čebelar, čebelarjenje pa njegov hobi. Pred nekaj več kot dvajsetimi leti se je včlanil v Čebelarstvo Prevalje. V Čebelarški zvezi Ravne je bil član upravnega odbora, bil je tudi blagajnik zveze. Najbolj pa je bil dejaven v društvu, v katerem je bil več mandatov namestnik predsednika, zadnji dve leti blagajnik, ves čas pa pripravljen pomagati kolegom, bodisi z delom bodisi z nasvetom izkušenega čebelarja. Za svoje prizadevno delo je prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje. Vsi člani Čebelarškega društva Prevalje se ob tem žalostnem slovesu svojemu prijatelju še enkrat iskreno zahvaljujemo za vse ure in dneve, ki jih je žrtvoval za naš napredek, hkrati pa

obljubljam, da bomo tudi ob pomoči sina Branka nadaljevali začeto delo.

ČD Prevalje, Vogel Rudi

VLAĐO MUNIČ

Kmalu minilo bo leto dni, odkar smo se sorodniki, prijatelji in znanjci podali na zadnjo pot čebelarja Vlada Muniča.

*Krasna si bistra hči planin,
brhka v prirodi si lepoti,
ko ti prozornih globočin,
nevihta temna srd ne moti.....*

Tako Gregorčič opisuje njegov rojstni kraj, visoke gore in bistre potoke. Prelepo deželo za mir, dušo in telo.

Na Kras je prišel kmalu po vojni, v obdobju velikih sprememb in odločitev. Takrat so gradili našo deželo. Tisti čas je bil mlad in močan, predan službi in državi. Oče mu je namenil čebele in nekaj panjev, da bi svoje delo prenesel na novi rod. Več od samih čebel, več od panjev mu je zapustil v znanju, v čustvu in ljubezni do narave.

Ni razočaral ne očeta in ne čebelarških prijateljev. Poleg tega, da je širil svoje čebelarstvo, se je redno izobraževal in postal čebelarški preglednik. Kar nekaj mandatov je bil tajnik društva in je veliko prispeval k razvoju čebelarstva na Krasu. Ves čas pa je tudi uspešno čebelaril v svoji rodni deželi. Za svoje delo je prejel kar nekaj priznanj in pohval. Živel je mirno in pokončno, kot se za Tolminca spodobi. Nikomur ni stopal na pot, zato smo ga cenili in spoštovali.

V imenu Čebelarskega društva Sežana se mu iskreno zahvaljujemo za pobude, prizadevanja za razvoj in vodenje društva.

V imenu ČD Sežana
predsednik Ivan Atelšek

FRANC SRAČNIK (1925-2005)

Sredi prebujajoče se pomladi, ko se v brstih dreves in cvetlic prebujajo cvetovi, ko v panju vre od silne želje po dihu narave, nas je presunila novica, da je prenehalo biti srce našega najstarejšega čebelarja

Franc Sračnika.

Franc Sračnik se je rodil leta 1925. V Čebelarско društvo Lovrenc na Pohorju se je včlanil leta 1952. Čebelaril je tako, kot je živel - delovno, tiho in skromno. V čebelah ni iskal zasluzka, saj se je z njimi ukvarjal zgolj ljubiteljsko, ob prostem času, zato je čebelaril največ s 15 panji. Zadnja leta, ko marsikateri v njegovih letih že povsem prenehajo s kakršnim koli delom, je še zmožeg svoj čas, pozornost in skrb nameniti trem panjem.

Njegovo delo s čebelami pa mu ni prineslo samo osebnega zadovoljstva. Leta 1990 je za zasluge v čebelarstvu prejel odličje Antona Janše III. stopnje, 12. februarja letos pa je še sam prevzel odličje Antona Janše II. stopnje.

Naj ti veter prinaša številne naše misli, ki bodo zlasti ob čebelarških srečanjih namenjene tebi. Na zadnjem domu, ki bo porasel s številnimi cveticami, pa te bodo obiskovale tvoje in naše skupne prijateljice čebele. S svojimi krili ti bodo ob nabiranju peloda in mane zabrenčale melodijo miru in blaženega počitka.

ČD Lovrenc na Pohorju

PETER ŠNELER (1930-2004)

Komaj smo obrisali solze za Štefanom Čuko, že je neizprosna smrt znova posegla med naše člane. Tokrat je prenehalo biti plemenito srce 74-letnega Petra Šnelerja.

Rodil se je leta 1930 v zavedni kmečki družini v vasi Kot pri Starem trgu ob Kolpi. V šolo je hodil v obdobju tujega terorja, kmalu pa je postal kurir in je rešil ranjenega partizana. Po osvoboditvi se je vključil v obnovo domovine, sodeloval je v znani mladinski delovni brigadi na progi Brčko-Banoviči. V tovarni TAM se je učil za ključavničarja, vendar se je zaradi materine smrti vrnil na domačo kmetijo. Tam je ostal vse do leta 1956, ko si je ustvaril svojo družino, se preselil in zaposlil v Kočevju.

Peter je bil natančen in zagnan, skratka človek, ki vedno ve, kaj hoče. Prav zaradi tega je ob delu končal tudi srednjo in višjo šolo. Kmalu potem, ko je postal uspešen direktor, pa ga je bolezen odtegnila delovnemu kolektivu. Po upokojitvi je leta 1982 od starejšega, onemolega čebelarja kupil čebele. Panji so bili črvi 9- satarji, zato si Peter sam izdelal novih 50 desetsatnih AŽ-panjev in nekaj rezervnih ter v njih uspešno čebelaril v Kočevju in Metliki. V največje veselje so mu bili narejenci in plemenite matic.

Takoj, ko je začel čebelariti, se je vključil v Čebelarско društvo Kočevje, to pa ga je že leta 1984 izvolilo za tajnika društva. Dolgi 16 let je Peter vestno in izjemno natančno vodil tajniške zapisnike, urejal statistiko in poslal na tisoče vabil. Ob izdaji Zbornika (1998) je bil prav Peter tisti, ki je opravil največ dela. Peter pa ni bil samo tajnik, ampak tudi dolgoletni organizator odkupa medu, pa čebelarški preglednik za boleznih čebel, član vseh delovnih teles, predvsem pa človek v pravem pomenu besede, pripravljen vsakomur ob vsakem času priskočiti na pomoč. Vrata njegovega doma so bila za čebelarje vedno odprta. Nikoli ne bomo pozabili uric prijetnega druženja. Za njegov trud mu je društvo podelilo plaketo in odličje Antona Janše III. in II. stopnje.

Čebelarji smo pokojnemu Petru za vse iz srca hvaležni.

ČD Kočevje - Viktor Pešelj

ČEBELARSKO DRUŠTVO PROSENJAKOVCI VABI
NA »POHOD PO ČEBELJIH POTEH«, ki bo v nedeljo, 22. maja 2005.

Ljubiteljice in ljubitelji pohodov,

Pohodniki se bomo zbrali pred gasilskim domom v Ivanševcih na Goričkem, med 9.00 in 10.00 uro.

Štartnina znaša 1.500,00 SIT in vključuje malico po izbiri, okrepcilo in spominček.

Krožna pot Ivanševci - Lončarovci - Domanjševci - Ivanjševci bo dolga približno 10 km in nas bo vodila po, razglednih točkah in mimo kulturno-etnografskih znamenitosti (Kozicov čebelnjak, kapela sv. Venceslava, evangeličanska cerkev, Žlebičev mlin). Druženje bomo zaključili ob zvokih harmonike.

Svojo udeležbo nam prosim sporočite do 21. 05. 2005, na e-naslov: Koloman.Kozic@guest.arnes.si ali

na tel.: **041 231 766** oz. **02 544 12 42** (Koloman Kozic).

Pričakujemo Vas od blizu in daleč!

ČD Prosenjakovci

Čebelarstvo PISLAK
APAČE 303 – 2325 KIDRIČEVO
Spoštovani čebelarji in čebelarke!

Največje slovensko vzrejalšče matic z več kot 50 let izkušenj vam ponuja:

- oplojene označene ali neoznačene matice – neoplojene matice – zrele matičnike

Naročila sprejemamo po telefonu št. **02 796 10 51**, ker se z naročniki dogovarjamo individualno.

Dobava po pošti ali osebno.

Čebelarjem priporočamo zamenjavo starih matic z mladimi takoj po kostenjevi paši. Matice, sprasene med kostenjevo pašo, so namreč vrhunske, v drugi polovici sezone pa bodo tudi znatno cenejše.

ŠOLSKA UL. 14, KAPCA

9220 LENDAVALA

Tel.: 025789876

Fax: 025789877

Gsm.: 041-631-552

e-mail: promit.banfi@siol.net

Panji so iz masivnega smrekovega in topolovega lesa, spoji so rogljičeni oz. cinkani.

IZDELOVANJE ČEBELJIH PANJEV

PROIZVODNI PROGRAM:

- **AŽ – panji (9s, 10s, 11s, 12s)**
- **AŽ – panji 10s tri etažni**
- **LR – panji 1/1, 2/3**
- **DADANT BLATT – panji**
- **DADANT BLATT + LR – prilagojen za Až okvirje**
- **PRAŠILČKI (5s, 7s)**
- **OKVIRJI za vse vrste panjev**

TRANSPORTNA MATIČNICA

Prilagojena po izkušnjah priznanih vzrejevalcev matic; prilagojena vsem zahtevam evropskega in svetovnega trga.
Cena 18 SIT/kos. Dobava po paketni pošti. Naročite lahko tudi manjše količine, možen dotisk.

GROPLAST d.o.o.

Lesno brdo 47

1360 VRHNIKA - tel. 01/ 755 3893 , faks 01 7557893

mail - j.groznik@siol.net

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Logar

NOVO!

Oglejte si akcijsko ponudbo na naši internetni strani:
www.logar-trade.si

**V naši trgovini vam poleg ostale čebelarske opreme
nudimo tudi kvalitetno izdelane nakladne panje ter
ostalo opremo zanje.**

Smukalnik za
cvetni prah za
nakladne panje

**Panj LR - 3 naklade,
standardna podnica**

**Panj LR - 3 naklade,
podnica s kontrolo varoe**

Prašilec LR 5 S in 7 S

Pribor za označevanje matic

Nov delovni čas trgovine
od ponedeljka do petka
od 9.00 do 17.00
ob sobotah
od 9.00 do 12.00.

**Z Jentrovo kaseto si
s pretikanjem lahko vsak
čebelar sam povsem
enostavno vzgoji
nove matice.**

**Našim zvestim
kupcem nudimo
KARTICO UGODNOSTI.**

**NAROČENO BLAGO
VAM LAHKO
ODPOŠLJEMO
S PAKETNO POŠTO.**

LOGAR TRADE, d.o.o.

**Zupanova 1, 4208 Šenčur, tel.: 04 25 19 410, faks: 04 25 19 415
e-pošta: info@logar-trade.si**

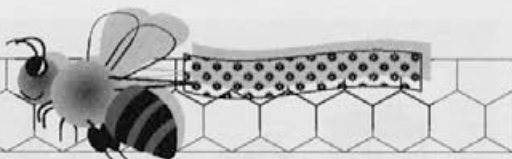

Pribor za vzrejo matic

**Pri gotovinskem nakupu
čebelarske opreme
v vrednosti nad 10.000 SIT
priznamo čebelarjem
z veljavno čebelarsko
izkaznico 4% popusta.**

Mali oglasi

- PRODAM** zaradi starosti devet čebeljih družin možno brez ali z panji AŽ 9S, čebele so zdrave inf. Alojz Glavan Muljava 47, 1295 Ivančna Gorica.
- PRODAM** pet čebeljih družin na AŽ satju, matice so lanske, inf. ☎ 01 42 72 417, Ljubljana Izanska 135.
- PRODAM** nekaj prasilckov in čebeljih družin na AŽ in LR satju inf. ☎ 01 78 75 309 zvečer.
- PRODAM** pet naseljenih AŽ panjev 10S ter pet družin na AŽ satju v Sevnici inf. ☎ 031 685 908.
- PRODAM** 30 čebeljih družin na 7 AŽS inf. ☎ 07 30 87 062 - Žužemberk
- PRODAM** pet družin na 5 AŽS inf. ☎ 01 780 73 78.
- PRODAM** nekaj družin na 10 in 6 AŽS in gozdni med v sodih inf. ☎ 05 757 2148.
- PRODAM** pet družin na AŽ 10S, inf. ☎ 05 38 81 258.
- PRODAM** čebelje družine na AŽ 7S inf. ☎ 041 575 961 ali 02 521 11 57 (Murska Sobota).
- PRODAM** ugodno, zaradi starosti, kontejner z 28 naseljenimi AŽ 10S panji in večje število naseljenih AŽ panjev, lahko tudi samo družine inf. ☎ 05 300 57 02 zvečer.
- PRODAM** deset naseljenih AŽ 10S panjev inf. ☎ 05 36 61 135 zvečer.
- KUPIM** večje število čebeljih družin na AŽ 10S IN PRODAM deset novih AŽ 10 S panjev in pet petsatarjev inf. ☎ 070 293 088.
- PRODAM** dvajset čebeljih družin na AŽ 5 S čebele so zdravstveno pregledane inf. ☎ 05 30 27 400.
- PRODAM** trindvajset rabljenih AŽ 10S panjev z vgrajenimi osmukalniki po 5.000 SIT inf. ☎ 04 231 11 43.
- Dolinar Jože, Pševska c. 7, Kranj
- PRODAM** dvajset čebeljih družin na AŽ 10 S in dvajset AŽ 5S inf. ☎ 031 581 645 IG pri Ljubljani.
- PRODAM** čebelje družine na AŽ 4,5,7 in 10 S, inf. ☎ 01 7873 203 in GSM 051 342 407.
- PRODAM** petnajst čebeljih družin na AŽ 5,7 in 10 S, opazovalni panj na dva AŽ S in AŽ satnike inf. ☎ 01 7504 567.
- PRODAM** al. točilo na tri sate AŽ in deset družin na 5 AŽS inf. ☎ 031 464 922.
- PRODAM** čebelje družine na AŽ 10 S in 5S inf. ☎ 04 23 10 505.
- PRODAM** petindvajset panjev AŽ 10 S, stari so cca. 12 let po ceni 8.000 SIT inf. ☎ 041 385 620.
- PRODAM** nekaj čebeljih družin na AŽ 5, 9 in 10 S lahko tudi z panji, cena ugodna inf. ☎ 04 531 24 85 GSM 041 877 425.
- PRODAM** večje število čebeljih družin na AŽ 5, 7, 9 in 10 AŽ S lahko tudi z panji inf. ☎ 01 787 23 47 in GSM 040 515 223.
- PRODAM** čebelje družine na AŽ 5, 7, IN 9 S lahko tudi z AŽ panji. Družine so pregledane matice so lanske inf. ☎ 04 533 39 14, GSM 041 948 077.
- PRODAM** kamion TAM 5000 z naseljenimi AŽ 10S panji (66) panji ali samo čebelje družine in večjo količino medu inf. ☎ 031 88 22 95 zvečer.
- PRODAM** tri mlade družine na deset AŽS v drugi polovici aprila inf. ☎ 031 282 957.
- PRODAM** zdrave čebelje družine na 5 in 10 AŽS, lahko tudi z panji, inf. ☎ 04 531 24 85 GSM 041 877 425.
- PRODAM** konec aprila deset družin na 5 in 10 AŽS, čebele so laboratorijsko pregledane na noseimo in hudo gnilobo, inf. ☎ 01 836 13 07.
- PRODAM** avtoprikolico z dvanajstimi naseljenimi AŽ 10S panji inf. ☎ 02 522 18 57.
- PRODAM** čebelje družine na 5 in 10 AŽS na Sp. Beli pri Predvoru inf. ☎ 041 647 427.
- PRODAM** deset čebeljih družin z ali brez panjev, panji so tip Grajš in vso čebelarsko orodje inf. ☎ 01 787 24 01 GSM 031 339 013.
- PRODAM** deset čebeljih družin z ali brez panjev tip Grajš inf. ☎ 01 83 68 143 ali GSM 040 399 477.
- PRODAM** nekaj čebeljih družin na 5 AŽS satju, močnih in veterinarsko pregledanih inf. ☎ 01 724 3476 ali 041 653 107.
- PRODAM** nekaj različnih tipov rabljenih nizkih nakladnih (FV) in AŽ nakladnih panjev, inf. ☎ 040 209 004.
- ZAMENJAM** čebelje družine na LR satju in gozdni med za vosek inf. ☎ GSM 041 559 279.
- PRODAM** štiri čebelje družine na AŽ 10S inf. ☎ 040 829 665.
- PRODAM** zidan čebelnjak v Borovnici pri Vrhniki s 27 AŽ panji od tega 14 naseljenimi in dva naseljena AŽ 5S in čebelarsko orodje, v objektu je soba za točenje in električni, inf. ☎ 0 41 594 186.
- PRODAM** čebelje družine na LR satju ter v maju in juniju »Paketne čebele« (roje), Bojan Korbar, Kočna 16, 4273 Blejska Dobrava tel. 04 587 40 60 ali 031 324 133.
- PRODAM** štirisatno al. točilo za AŽ sate in čebelje družine na AŽ 5,7 ali 10 S, te lahko tudi z panji inf. ☎ 041 881 830.
- PRODAM** deset čebeljih družin na AŽ 10 S, čebele so zdrave, inf. ☎ 05 388 54 48 GSM 041 41 30 63.
- PRODAM** v maju čebelje družine na AŽ ob 5 do 10 AŽS inf. ☎ 051 369 043.
- PRODAM** petnajst čebeljih družin na AŽ 10 S, družine so močne z mladimi maticami, inf. ☎ 01 361 20 43.
- PRODAM** ugodno zaradi bolezni naseljene panje AŽ 10, 7 in 5 S, inf. ☎ 01 518 21 53 ali GSM 031 475 767.
- PRODAM** dvajset AŽ 10S, čebele so zdravstveno pregledane in zdrave, inf. ☎ 05 366 14 69.
- PRODAM** sedem čebeljih družin na AŽ 10S inf. ☎ 01 505 75 38 ali GSM 051 24 50 18.
- PRODAM** devet čebeljih družin na AŽ 10S inf. ☎ 01 831 55 61.
- PRODAM** čebelje družine na 4, 5 in 7 AŽ satih inf. ☎ 051 304 347.
- PRODAM** avto prikolica za prevoz deset AŽ panjev in deset nenaseljenih AŽ 9S panjev tel. 04 25 22 569.
- PRODAM** v sredini maja trinajst AŽ 5S in pet AŽ 7S, kostanjev in lipov med inf. ☎ 01 8361 213 in GSM 031 836 213.
- PRODAM** AŽ panje 22 kom. na 9S, 14 kom. 11S, 60 kom. 10S; neregistrirano prikolico 200 x 120 cm, mlin za sladkor, transportne vozčke za 60 AŽS in 5S družine na AŽ, LR in DB satju. Cene in slike so na WWW.LUCKA-SP.SI Tel. 05-388 58 56.
- PRODAM** 20 naseljenih AŽ 12S panjev in čebelarsko opremo inf. ☎ 031 595 188 ali 031 521 626.
- PRODAM** nekaj čebeljih družin na AŽ in LR 10S inf. ☎ 041 853 715 ali 05 388 35 38.

PRODAM čebelarje družine s panji ali brez inf. ☎ 05 3646 156.

PRODAM ugodno deset naseljenih AŽ 10S ali samo čebelarje družine na satju inf. ☎ 01 7215 104 in GSM 041 790 795.

PRODAM nekaj zdravih čebeljih družin na AŽ 5 in 7 S inf. ☎ 01 723 83 22 ali 041 599542.

PRODAM 6 družin v novih AŽ 10S, 7 naseljenih AŽ 5S, 15 novih AŽ 10S ter 20 novih AŽ 7S, inf. ☎ 07 49 87 836, po 19 uri zvečer.

PRODAM nove AŽ satnike iz smrekovega lesa (vrtani, zbiti, lepljeni) po ugodni ceni 130 SIT, inf. ☎ na tel. 041 999 983.

RODAM pet čebeljih družin na AŽ 10S, 5 družin na AŽ 9S in nerjaveče štirinatno točilo na ročni pogon inf. ☎ 041 949 650.

PRODAM ugodno čebelarje družine na AŽ 7 in 10 S, kličite zvečer, inf. ☎ 01 3651 536.

PRODAM 60 naseljenih AŽ 10S panjev na kamionu in predelan kamion TAM 110T10 inf. ☎ 041 74 32 80 ali 04 513 10 27.

PRODAM šest naseljenih AŽ 6S z lanskimi maticami. Čebele so močne in zdrave inf. ☎ 03 583 18 24 ali GSM 041 823 122.

PRODAM nekaj zdravih čebeljih družin na AŽ 5 in 7 S inf. ☎ 01 723 83 22 ali 041 599542.

PRODAM 6 družin v novih AŽ 10S, 7 naseljenih AŽ 5S, 15 novih AŽ 10S ter 20 novih AŽ 7S, inf. ☎ 07 49 87 836, po 19 uri zvečer.

PRODAM nove AŽ satnike iz smrekovega lesa (vrtani, zbiti, lepljeni) po ugodni ceni 130 SIT, inf. ☎ 041 999 983.

KUPIM čebelarje roje, osebno jih tudi prevzamem inf. ☎ 041 973 244.

PRODAM osem petersarjev zdravih močnih z mladimi maticami in večjo količino smrekovega in cvetličnega medu ☎ 01 8347 069 ali 041 362 898.

PRODAM kakovostno kranjsko medico in medeno žganje inf. ☎ 031 615 927.

PRODAM čebelarje družine na 5 do 10 AŽS inf. ☎ 041 914 396.

PRODAM veterinarsko pregledane močne in zdrave čebelarje družine na AŽ 5S inf. ☎ 01 724 34 86 in GSM 041 653 107.

PRODAM lesen čebelnjak z 54 naseljenimi AŽ panji, in šest prašilkov, čebele so zdrave in močne inf. ☎ 07 30 53 848.

PRODAM avto prikolico z 10 naseljenimi AŽ panji (povišani), inf. ☎ 041 573 903.

POVERJENIKI ZA PAŠO

ČD ILIRSKA BISTRICA - poverjenik za akacijevo pašo je Frane Zadnik, Kilovče 2, 6255 Prem. V pisni prijavi, ki jo pošljite na naslov poverjenika, navedite poleg ostalih podatkov še številke telefonov - tudi GSM.

ČD - MOSTE POLJE prosi prevoznike na kostonjevo pašo v dolini Besnice in na Janče, da se za pašo v Besnici na Vnajarjih, Gaberju, Javor in Zagradišču pisno prijavijo do 1. junija letos poverjeniku za pašo Janezu Jeretu, Zgornja Besnica 3a, 1129 Zalog tel. 01 367 11 19 in za pašo na Jančah Zavrl Marjanu, Tuji grm 3, 1129 Zalog, tel. GSM 041 705 639.

ČD TOLMIN obvešča prevoznike na lipovo pašo, da naj do 15. maja 2005 pošljejo pisne prijave, z navedbo točnega števila družin, veljavnim zdravstvenim spričevalom in telefonsko številko na kateri ste dosegljivi, na naslov Martina Kofol, Bača pri Modreju 7, 5216 Most na Soči.

ČD SEŽANA sprejema vloge za akacijevo pašo do 7. maja 2005, za območje doline Branice, Vremske doline in Rodika na naslov: ČD Sežana, Gregorčičeva 2, 6210 Sežana. Vloga naj bo na predpisanem obrazcu »Vloga za namestitev čebel« po 7. členu pravilnika o čebelarstvu našnem redu (internetni naslov <http://www.cebelska-zveza-slo.si/Czs/Zakonodaja/>).

Priloženo naj bo tudi veljavno zdravstveno spričevalo čebel.

ČD LOŠKA DOLINA obvešča, da je novi poverjenik za pašo društva, Lojze Kraševac, Dane 8, 1386 Stari trg pri Ložu, tel.: 01/ 705 8071, GSM: 041/836 936.

ČD LOVRENC NA POHORJU obvešča, da so poverjeniki za pasišča - za območje Rdeči breg, Recenjaki: Alojz KOŠJEK GSM 041-657-783, - za območje Kumen: Karel ODER GSM 031-634-896, - za območje Činžat, Ruta: Branko MONETTI GSM 031-727-464.

ČD RIBNICA - Pravilna GSM številka našega poverjenika za pašo DANILA RUSA je: 031 730 928 in ne kot smo po pomoti dali v objavo v prejšnji številki revije (031 685 371).

ČD GORNJI GRAD sprejema vloge za dovoz na smrekovo pašo na naslov: ČD Gornji Grad, Lenart 27, 3342 Gornji Grad, do 20. maja 2005. Vloge mora biti na enotnem obrazcu ČZS s pravilno izpolnjenimi podatki, kot jih določa 7. člen Pravilnika o katastru čebelarje paše in čebelarstvu našnem redu.

ČD LITJA sprejema vloge za kostonjevo pašo do 1. junija 2005 na naslovu poverjenika za pašo: Janez Tehovnik, Kresnice 5, 1281 Kresnice tel.: 041 358 910 in 01 897 72 74.

ČD PIVKA sprejema vloge z podatki po Pravilniku o paši in to za akacijevo pašo do 10. maja 2005, za hojo in lipo pa do 30. maja 2005 na naslov Čebelarstvo Pivka, Kolodvorska 23, 6252 Pivka.

ČD BOHINJ sprejema vloge za stojišča na Jelovici z podatki po 7. členu Pravilnika o katastru čebelarje paše na naslov poverjenika Stanislav Žmitek, Stara Fužina 10, 4265 Bohinjsko Jezero, do 20. maja 2005, telefon GSM 031 838 908.

ČD LOGATEC sprejema vloge za dovoz na gozdno pašo. Izpolnjen obrazec vloge za namestitev čebel pošljite kot pripeto datoteko na e-naslov tone.zakelj@kclj.si ali miro.leskovec@siol.net oz. z redno pošto na naslov Tone Zakelj, Linhartova 17, 1000 Ljubljana ali Miro Leskovec, Ograde 4, 1370 Logatec.

ČD BEGUNJE PRI CERKNICI sprejema vloge na obrazcu »Vloga za namestitev čebel«, skupaj z veljavnim zdravstvenim spričevalom za gozdno in hojevo pašo, do 20. junija 2005 na naslov poverjenika: Milan Pohole, Notranjska c. 28, 1380 Cerknica, tel.: 01 70 91 672 GSM 031 429 193.

ČD KRIM - vloge za hojevo pašo na Krimu pošljite na naslov ČD KRIM, Kamnik pod Krimom 6 1352 Preserje.

ČD SELNICA ob DRAVI - poverjenik je g. Jože GORJUP, Zg. Selnica 49 a, 2352 Selnica ob Dravi, tel. 02/ 671 50 81, GSM 031/825 206. Kličite zvečer po 19.00 uri.

ČD KAMNIK Poverjenika sta Ivan Galin tel. (01) 832 57 48 za področje Črnica in Jože Bajde tel. (01) 834 70 69 za Tuhijsko dolino in Menino planino. Vloge pošljite na naslov: ČD Kamnik, Perovo 5, 1240 Kamnik.

Prevažalce obveščamo, da lahko dobijo obrazce »Vloga za namestitev čebel« na (prvi) spletni strani ČZS naslov je www.cebelska-zveza-slo.si

APIS M & D, d. o. o.
MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA

tel.: (01) 755 12 82

faks: (01) 755 73 52

Odprto: ob delavnikih od 9.–12. in od 16.–18. ure, ob sobotah od 9.–12. ure

- POLNOVREDNE BELJAKOVINSKE POGAČE ZA KRMLJENJE ČEBEL •
- APNENOGEL – NOSEMAGEL – STIMULANS – VAROGEL

NAROČENO BLAGO POŠLJEMO TUDI PO HITRI PAKETNI POŠTI.

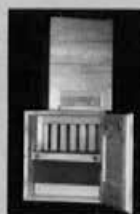
- PO IZJEMNO NIZKI CENI VAM IZ VAŠEGA VOSKA IZDELAMO SATNICE – 180 SIT/KG •
- VOSEK STERILIZIRAMO PRI 125° C • VOSEK ODKUPUJEMO PO 800–900 SIT ZA KILOGRAM •

PRIZNANO VZREJEVALIŠČE MATIC

Sprejemamo prednaročila za kakovostne, izbrane in označene matice kranjske pasme.
Po ugodni ceni prodamo večje število čebeljih družin na 5- in 7-AŽ-satih (april, maj, junij).

AŽ-panji 10-satni

PRAŠILČEK AŽ 5- in 7-satni

SATNIKI (satni okvirji)
AŽ – vrtan, lepljen, zbit
LR – standard LR 2/3

**PREDELAVA VOSKA
V SATNICE** samo 180 SIT/kg

AŽ-trietažni panj

**LR-standard
in 2/3 LR-panji**

PANJI SO IZDELANI NATANČNO IN KAKOVOSTNO.

**UPORABIJAMO VODOODPORNE
MATERIALE IN LEPILA.**

**KAKOVOSTNA IZDELAVA PO UGODNI
CENI.**

Kvalitetne RSF-točila po ugodni ceni.

**KAKOVOSTNE ČEBELARSKÉ
ROKAVICE IZ
NAJBOLJŠEGA USNJA**

**PAJČOLANI PO
UGODNIH CENAH**

**PVC TRANSPORTNA
MATIČNICA. CENA JE 17 SIT**

**KAKOVOSTNE BELJAKOVINSKE
POGAČE V OBLIKI PASTE.
IZDELANE SO PO POSEBNEM
POSTOPKU IN SE NE STRDIJO.**

IZDELOVANJE ČEBELJIH PANJEV

IDRIJSKA 10, 1360 VRHNIKA

TEL.: 01 755 13 17 – GSM: 041 420 200

- **AŽ-panji** (9s, 10s, 12s)
- **prašilčki** (5s, 7s)
- **lipovi satniki**
- **zaklade Debelak** (9s, 10s)
- **pitalniki Frančič**
- **distančni vložki**
- **vehe** za povezavo AŽ-panjev
- **trietazni AŽ** (10s)
- **AŽ-Kozinc** 11 + 3

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev. – Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (cinkani). – Blago vam lahko pošljemo po bitri pošti.

Povpraševanje po satnicah iz lastnega čebeljega voska je veliko!

HÖDL

Predelava voska

- Ponujamo Vam možnost, da opazujete kuhanje Vaših starih satov in surovega voska. Ker je treba priti samo enkrat, prihranite čas in denar.
- Pričakujemo vašo predhodno najavo po telefonu +43(0)3475/2270.
- Vosek predelujemo s tehnološko najmodernejšo opremo.
- Segrevanje s paro in obsevanje z ultravijoličnimi žarki izključujeta možnost kakršne koli okužbe.
- Uporaba originalne tehnologije Grander omogoča, da Vaš vosek ostane popolnoma naraven.
- Najmanjša možna količina lastnega voska za predelavo v satnice je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Čas kuhanja je približno 3 ure pri 20 kg surovega voska in 4 ure pri 50 kg starih satov.
- Po naročilu izdelamo satnice kakršne koli debeline in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Storitve ponujamo po izjemno ugodni ceni.
- **Stare sate in surov vosek je mogoče kadar koli zamenjati za satnice.**
- Ponujamo Vam tudi možnost, da plačate samo predelavo.

HÖDL

Informacije

**Wachsverarbeitung Imkereartikel
Deutsch Haseldorf 75
A-8493 Klösch – Steiermark, Austria**

Tel./faks: +43(0)3475/2270

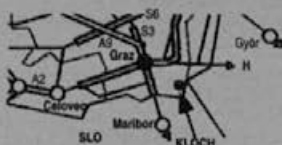
E-pošta: info@wachs-hoedl.at

Spletna stran: www.wachs-hoedl.at

Delovni čas: **ponedeljek-petek** 8.00–12.00, 13.00–18.00
sobota 8.00–12.00

Sporazumevamo se v nemškem jeziku.

Kako nas najдете:

Časopis Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Korosko in Primorsko leta 1898.

Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Tel.: tajništvo (01) 729 61 00, uredništvo (01) 729 61 14 (Janez Mihelič, GSM: 040/209 004, faks (01) 729 61 32, Barbara Zajc 041/370 409, Anton Tomec (01) 729 61 02.

Elektronska pošta: tajnik Anton Tomec: anton.tomec@cebelarska-zveza-slo.si – pisarna Barbara Zajc: barbara.zajc@cebelarska-zveza-slo.si – urednik Janez Mihelič: cebelarska.zveza.slo@siol.net

Izdajateljski set: predsednik Franc Šivic, univ. dipl. inž. gozd. – člani: Miro Cetina, univ. dipl. inž. gozd., Vlado Augustin, univ. dipl. inž. kem., dr. Stanko Kapun, Vlado Pušnik, Janko Prebil

Uredniški odbor: Janez Mihelič, univ. dipl. biol., Vlado Augustin, univ. dipl. inž., Franc Grajzar, dr. Aleš Gregorc, Janez Gregori, prof. biol., dr. Janez Grad

Glavni in odgovorni urednik: Janez Mihelič, univ. dipl. biol., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Letna naročnina za leto 2005 za nečlane je 10.000 SIT. Posamezna številka stane 900 SIT za člane oz. 950 SIT za nečlane skupaj z 8% DDV.

Članarina skupaj z naročnino za Slovenski čebelar je 8.500 SIT. Člani lahko objavijo en brezplačen oglas (20 besed) na leto, nadaljnja beseda je 60 SIT.

Reklamni oglasi: cela barvna stran na ovitku 120.000 SIT, v sredini 72.000 SIT, pol strani 36.000 SIT, tretjina strani 24.000 SIT, četrt strani 16.800 SIT, pasica 4.000 SIT.

Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celotno objavo 30 %.

Splošni oglasi po 50 SIT za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 40 besed. Cene so brez DDV.

Transakcijski račun ČZS: 18300-0013332037, matična številka ČZS: 5141729, davčna številka ČZS: 81079435, šifra dejavnosti: 91.120.

Za naročnike iz tujine – devizni račun: LJ BA SI 2X-900-27260-6274/0 – je letna naročnina 50 USD.

Priprava za tisk: Tiskarna Grafika Soča – Nova Gorica.

Oblikovanje naslovnice: Boštjan Debeljak, dipl. inž. arh.

Oddaja tekstov: članki do petega, obvestila, reklame do desetega, mali oglasi do petnajstega v mesecu.

Tisk: Grafika Soča, Nova Gorica.

Glasiloslovenski čebelar, ki ga izdaja Čebelarska zveza Slovenije s sedežem na Brdu pri Lukovici 8, je vpisana v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, pod zaporedno številko 585.

Pri financiranju revije Slovenski čebelar sodeluje Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport RS

SONARAVNO ZATIRANJE VAROE

HLAPILNIK BS-05

- UČINKOVITA UPORABA BREZ ROČNEGA URAVNAVANJA PRI SPREMEMBAH TEMPERATURE
- PREPROSTA UPORABA V STANDARDNIH AŽ- IN NAKLADNIH PANJIH
- POČASNO POVEČEVANJE KONCENTRACIJE MRAVLJINČNE KISLINE
- ZA VEČKRATNO UPORABO

NANO KEM, d.o.o.

Rečna ulica 6, Ljubljana

Tel/faks: +386 1/ 251 16 53, GSM: +386 41 863 876

PAKETNA DOSTAVA

V NEKAJ MINUTAH lahko spremenite AŽ-čebelarjenje v SODOBNO NAKLADNO ČEBELARJENJE!

Izdelujemo nakladne GJ-panje AŽ-mere, združljive z LR-panjskim sistemom, večnamensko podnico – tudi za pripravo rojev (ometencev) in predelavo kristalizirane oz. melicitozne mane (podnica je združljiva z LR-nakladami) po načrtih univ. dipl. inž. Ivana Jurkoviča. Izdelujemo tudi vse vrste satnikov.

Prilagodljiva, večnamenska podnica za nakladne LR- in AŽ-panje.
Svetovna novost v čebelarstvu!

PETER ZAKRAJŠEK, s.p.

Pretnarjeva 6, 1210 Ljubljana - Vižmarje

Tel.: (01) 512 62 51

Ugodne cene!

UGODNO KRISTALNI SLADKOR IZ EU

Prodajne cene sladkorja za čebelarje pri nakupu nad 1.050 Kg (paleta) in gotovinskem plačilu:

179,90 SIT za 1 Kg (cena za 50kg sladkorja znaša 8.995,00 SIT)

Prodajne cene sladkorja za čebelarje pri nakupu 50 Kg vreče in gotovinskem plačilu:

185,00 SIT za 1 Kg (cena za 50kg sladkorja znaša 9.250,00 SIT)

Dvig: VEMA d.d., Tržaška 65, Maribor; ČZDM Streliška 150, Maribor; ČEBELARNA, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica

ČEBELARNA v čebelarskem centru Slovenije

Tel: 01 / 729 61 18; Faks: 01 / 729 61 31; email: cebelarna@siol.net

ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Tel: 02 / 320 53 46; Faks: 02 / 331 80 10; email: ccmb@siol.net

DAR SONCA - Tyrševa 26, Maribor - Tel / fax: 02 / 251 60 12

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure,
sobota: od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.

**zelo ugodna cena AŽ voščenih
satnic, v naših čebelarskih centrih
v Mariboru in Lukovici.**

Čebelarska polo majica
(od velikosti L do vključno XXL)
samo 2.116,50 SIT za kos*

Čebelarska kapa
samo 850,00 SIT za kos*

* Cene veljajo pri nakupu nad 10 kosov
majic ali nad 10 kap.

Telefon: 02/320-64-52

Faks: 02/320-64-38

API INVERT®
Krmni sirup

Točimo v vašo ali našo embalažo
Cena za 1Kg samo 239,00 SIT,
Ob nakupu nad 50.000 SIT je
cena za 1Kg samo 215,10 SIT.

e-mail: embalaza@vema.si

www.vema.si